

Taxa postala
plakita in num.
No. 36 500 000

Szerkesztőség
és kiadóhivatal:
Cluj, Str.
Baron L. Pop
No. 11
230, fél-
lej. Kül-
redőre 6,
dolar. —
it. — Az
vanial és
napilap-
t csak a
jük me

UJ KELET

ZSIDÓ NAPILAP

Director-Főszer-
kesztő: Dr. Mar-
ton Ernő. Re-
dactor responsabil-Felelős szerkesz-
tő: Jámber Ferenc. Administrator
delegat si girant responsabil-Felelős
igazgató: Schwartz Endre. Proprie-
tar-tulajdonos: Fraternitas S. A. R.
de Editura. Registrul publicatiilor
periodice No: 43. Dos. 889. 1938.
Tribunauul Cluj, Sectia III.

Péntek, június 23.
1939—5699. Tamuz 6.
XXII. évfolyam, 137. szám.

A tiencsini helyzet

Nem kétséges, hogy az, amit a japánok a tiencsini engedményes terület körül művelnek, ismét komoly próba elé állítja az angol birodalom presztizsét. Angol alattvalókat molecsálnak a japán katonák, az engedményes terület élelemmel való ellátását szigorú ellenőrzés nehezíti meg. A japán kormány szövívi fennhangoztatja, hogy nem óhajtanak kompromisszumos megoldást és az angol birodalom távolkeleti politikájának általános revízióját követelik. A konfliktus mögött, amelynek ürügyét állítják az engedmény területén bujkáló kínai terroristák büntetése szolgálat, így szövegezik ki a japán imperializmus valódi céljait.

Mussolini legutóbbi beszédében utalt arra, hogy amennyiben a demokratikus hatalmak nem teljesítik a diktatórikus kívánságait és tovább folytatják a bekerítési politikát, úgy ezek nem maradnak adósk a méltó választással. Lehetséges, hogy Tiencsin is egyike a választásoknak. Az együttműködés a Róma-Berlin tengely és Tokió között éppannyira nyilvánvaló, mint amennyire világos volt a két tengelypartner egymás kezére dolgozása. A japán előretörés időpontját az a pillanatot választották ki, midőn Anglia ereinek java Európában van lekötve, a Németországgal való leszámolás előkészítésében. Az sem kerülte a japán diplomácia figyelmét, hogy Anglia a háború utáni években teljesen elhanyagolta a fegyverkezést. Macdonald és Baldwin viselik főleg a felelősséget azért, hogy Anglia mai hatalmas fegyverkezése csak holnap, vagy holnapután hozza meg a kívánt eredményeket.

Nem valószínű, hogy Japán el volna szánva a tiencsini konfliktus végső következményeinek levonására. A japán katonai és gazdasági erők javát lekötve tartja a kínai háborút. A tiencsini előretörés arra törekszik, hogy kitagorassa az angol birodalom ellenállási erejét és főleg akarátát. A japán sajtó nyomtatékosan hangsúlyozza, hogy a megszerített intézkedések kizárólag Anglia ellen irányulnak. Ha megmondjuk, hogy másrésztől Hitler utóbbi beszédeinek éle, a német sajtó támadásai kizárólag Anglia ellen irányultak, akkor megértjük a totális hatalmak pillanatnyi taktikáját. Az angol birodalmat igyekeznek természetesen szövetségeseitől, Franciaországtól és az Egyesült Államoktól izolálni és egyszersmindenkorra felszámolni az angol birodalom hegemóniáját. A valóságban a tengely hatalmai az összes demokráciákra gondolnak, midőn Angliát emlegetik. Tokió a fehér faj összes képviselőit ki akarja küszöbölni az engedményes területek.

A „sarga veszedelem”, amely éveken át kedvence újság-cikk-anyagként szerepelt a köztudathat, eképpen kezd konkrét formákat ölteni. Ezt a veszedelmet Londonban éppúgy látják, mint Párizsban és Newyorkban. A demokráciának olyan érdekei fogorognak kockán, amelyeket semmilyen körülmények között nem adhatnak fel. Az angol és francia flotta vezetőinek singapuri konferenciája bizonyítja, hogy felkészülnek az összes lehetőségekre. A washingtoni kormány eddig a közvetítő szerepét igyekezett vállalni. Amerika szerepe különösen akkor vána döntő fontosságúvá, ha gazdasági szankciókat alkalmaznának Japánnal szemben, megvonva tőle a kereskedelmi hiteket és elvágyva külkereskedelmének útjait.

Komoly ellenállásról azonban nem lehet szó, amíg az angol flotta fel nem vonul a Csendes Óceánra. A londoni kormány erre az eshetőségre nem szívesen gondol. A Japánnal való nyitott konfliktus azonnal meggyengítené a birodalom pozícióját Németországgal szemben. Berlin stratégiai bizonyára gondolnak erre és építenek erre. A demokráciák és a totális hatalmak között egyre félelmetesebb mértékben kibontakozó élet-halál-harc sorsa azonban nem a Távol-Keleten, hanem Európában dől el. Ezt Londonban nem tévesztik szem elől. Ez a magyarázat annak, hogy az angol politika a kompromisszum utját keresi Japánnal szemben, bár Chamberlain ma már többé-kevésbé tudja, hogy a fegyverek nyelve az egyetlen, amelyen a totális hatalmakkal világosan és értelmesen beszélni lehet. A stratégia alapelve az, hogy a főcél nem szabad melléccélcokra ejteni.

Churchill: „A Szovjet nélkül nincs stabilitás a Keleten”

Halifax bizik a moszkvai tárgyalások sikerében. Göbbels Németország gyarmati és danzigi igényeiről beszélt Berlinben

London, június 22. (Rader). Halifax külügyminiszter szerdán este a „felsőezer” klubjának diszvacsoráján beszédet tartott. Megemlékezett az angol-orosz tárgyalásokról is, amelyeknek útjában, ugymond, nehézségek állanak. Meggyőződés szerint — mondotta Halifax — mindkét fél egyazon célt követi. Mihelyt kiküszöbölődik a bizalmatlanság, meg egyezésre jutunk. Erőfeszítéseink a meg egyezés érdekében sokkal messzebbmenők voltak, mint egyesek hiszik. De meg lehetünk győződve arról, hogy nem a mi hibánk, hogy nem jártak sikerrel eddig.

A távolkeleti kérdésről szólván lord Halifax nézeteltérésnek minősítette a tiencsini incidens. A nézeteltérés a külügyminiszter szerint abból származott, hogy a japánok azt képezik, miszerint Anglia Japán katonai érdekeivel ellentétes akciók bázisul akarta felhasználni Tiencsint. Angliának nagy felelősség van a vállán: minden erővel meg kell akadályoznia a háborút és konstruktív erő-

tesztést kell kifejtenie a béke érdekében. Meg vagyok győződve arról — folytatta Halifax —, hogy az angol nép hű marad a szabadság eszméjéhez és a felelősségérzet magaslátán fog állni.

— A mi politikánk abban áll — mondotta Halifax —, hogy hajlandók vagyunk a igényeknél mutatók ellenőrzését összeegyeztetni és a lehetőség szerint kiküszöbölni, de ellentállunk minden erőszakos megoldásnak. Ha az erőszak rendszerré válna, az élet elviselhetetlen lenne. Azért adunk bizonyos biztosítékokat egyes államoknak, hogy azok fenyegetettség esetén függetlenségüket megtarthassák és megvédelmezhessek. Ezt a béke érdekében végzett erőfeszítésünket folytatjuk és másokat is igyekszünk ehhez az elvhez csatlakozásra bírni. Építeni akarunk békeegyesben, de ne véjja azt senki se gyöngeségnek. A mi erőnk az önvédelemre mindig teljes mértékben készenlétben állanak.

Churchill drámai beszéde

Ezután Winston Churchill emelkedett szó-
lásra. Kijelentette, hogy senki sem tudta
mikor mérhetnek újabb csapást a békére és
a szabadságra. Azt azonban mindenki tudja,
hogy egy nemprovokált támadás Anglia és
az angol világbirodalom, valamint a földgömb
lakói háromnegyed részének erőivel találta
magát szemközt. Csatlakozunk Halifax lord-
hoz, ami aggodalmait és felzúdulását illeti,
amelyet nemcsak az európai, hanem a távol-
keleti nemzetközi helyzettel szemben mutat.
Tudjuk, hogy egyszer, midőn a gonoszság
hatalma erőnek bizonyul, nagy óvatossággal
kell előrehaladnunk és el kell viselnünk azt,
amit nem tudunk megoldani. Meg vagyunk
győződve arról, hogy a külügyminiszter kész
arra, hogy megvédje az ország becsületét
és szigorúan tiszteletben tartsa vállalt kö-
telezettségeinket.

Churchill ezután kijelentette, hogy 1938
szeptemberében élesen szembeszállt a kor-
mány külpolitikájával, de ma minden angol
egyetért abban, hogy a nemzetközi helyzet,
az a brutális és villámgyors mód, ahogyan
Németország megsértette a müncheni egyez-
ményt, hozzájárult ennek az egységnek a ki-
alakulásához. A múlt évben még azt hittem,
hogy a békeszerető államok a Népszövetség
eszméjével összhangban álló szövetsége bi-
zosítani tudná a békét. Ma már nem vagyok
erről meggyőződve. A valóság az, hogy ha
Anglia ma sokkal felkészültebb is, mint volt
szeptemberben, mások is felkészültebbre hasz-
nálták fel ezt az időt és az európai erők
egyensúlyát a mi kárunkra módosították.
Egyszóval nem vagyok biztos abban, hogy az
elmúlt évben általam vallott politika alkal-
masabb volna a háború megakadályozására.
Mégis azt hiszem, hogy több lehetőséget
nyújt a háború kikerülésére, vagy pedig győ-
zelmünk elérésére.

„A szovjet nélkül nincs stabilitás
a Keleten”

— Az a meggyőződés, hogy a jelen pillan-
atban nem szabad megelégednünk fél-
intézkedésekkel. Az angol kormány politiká-
ját, amelyet magunkévá teszünk, minden le-
hető eszközzel meg kell valósítani. Ha nem
tennénk meg minden intézkedést, ez azt je-
lentné, hogy egy másik politika veszélyeit
idézzenek fel, anélkül, hogy részünk lenne
abban a biztonságban, amelyet egyik, vagy
a másik külön-külön nyújthat. Eppen ezért
ugy hiszem, hogy a jelenlévők nagyrésze jóvá-
hagyja a kormánynak azon elhatározását,
hogy szövetséget kössünk Szovjet-Orosz-
országgal, amelynek közreműködése nélkül
már régóta nem lehet elképzelni stabilitást
Keleten.

— Egy tiszteletben álló és kielégített Né-

VILÁG TUKRÁK Sauve qui peut?

Írta: Dr. MAYER EBNER

Ha egy hajó az elsüllyedéshez közel áll és az utasok és legénység megmentésének összes eszközei kimerültek, ebben a kétségbeesett helyzetben felhangzik a parancsnoki hidról a megrendítő felhívás Sauve qui peut — meneküljön, aki tud. Ezzel azután felbomlik a rend a hajón. A kapitány egyébként hajójának korlátlan ura, minden tekintélyét elveszti. A tengeri törvények nem érvényesek többé. Nyoma sincs a lovagiaságnak és emberiségnek. Mindenki csak önmagát látja. Verekednek az utolsó csónakért és az menti magát, aki tudja.

Erre a borzalmas képre kell gondolni, azt látva, hogy a középeurópai, főleg a németországi és a protektorátusa alatti területekről származó zsidók mennyire tervszerűtlenül és céltalanul vergődnek a kivándorlás körül. Látom az előbb-utóbb éhezésre jutott zsidókat, akik Sanghajba áramlanak, mert adó még utóvil-mehézségek nélkül ki lehet jutni. Látom az összes tengeren bolygoló zsidó kivándorlókkal zsúfolt hajókat, amelyek előtt a világ összes kikötői elzárkóznak. Tervszerűtlenséget látok minden vonalon, egy világot átfogó szervezet hiányát, amelynek kezébe összpontosulna a legsúlyosabb sorscsapásoktól sújtott zsidó nép vezetése. A zsidóság kiáltása évek óta visszhangzik az egész világon és talán már a sauve qui peut utolsó stádiumába jutottunk. Azok közül, akik érvényesültek az életben — és gazdagok is, néhányan sikerült és sikerül a pokolból kiszabadulni és olyan országokba menekülni, amelyek nem zárkóznak el a kapitalisták elől. Néhány ezernek, akiknek a kétségbeesés emberföltötti erőt kölcsönözött, sikerült, ha félméltelenül nélkülözve is, sőt-tét éjszaka a Zsidó Nemzeti Otthon földjére lépni. De sokkal nagyobb azoknak a száma, akik képtelenek menekülni és bármilyen nagy is legyen ma a zsidó emigránsok száma, elképzelhetetlenül nagy lesz a számuk holnap, ha... ha az isten nem könyörül meg a szorongatott emberiségben.

Az országokban, ahol zsidók nagyobb számban élnek, csaknem mindenütt működnek zsidó segélyszervezetek is, de az egész világon egyetlen egy sincs, amely eléggé tekintélyes volna, hogy mindezen a világon szétszórta szervezeteket összefogja és tervszerűen beállítja azokat egy egyetemes eszme szolgálatába. Még csak az egyes országokban sem kapcsolja össze a zsidó szervezeteket közös vezetés. Helyenként sok jót is tesznek, de mindegyik szervezet saját kontójára dolgozik, függetlenül a másiktól, amely hasonló feladatok teljesítésére törekszik. Tömegével vannak elnökeink, vezetőseink és hihetetlen összegeket dobnak ki az ablakon, mert arra még nem jöttek rá és nem akarnak rájönni, hogy egységes adminisztráció megtakarítja a kiadásokat és megsokszorozza a sikert. Így a zsidó individualizmus mélyen kárára van a közösségeknek, amely vezér nélkül is van tetetlenség áll és a nemzsidó világban egy ország és vezetés nélküli nép szomorú látványát nyújtja.

Az eviani konferencián, amelyet az Egye-
sült Államok elnöke hívott egybe, az egy-
eséges vezetés hiánya rendkívül csunya for-
mában jelentkezett. A világ minden részé-
ből több, mint 30 zsidó szervezet képviselői
jelentek meg. Mindegyik úgy vélte,
hogy beszélhet a zsidóság nevében, bár
egyiknek sem volt ehhez teljes érvényű
felhatalmazása és így történt meg, hogy
az eviani konferencia a zsidó sorsról, az
érintettek meghallgatása nélkül tárgyal.
Egy zsidó sem vett részt a konferencián

(Folytatása a 8-ik oldalon)

is lehetnek
fogai, mint
msztárjainak
é irigyelnie a
mszépsegeket
rukért. Az Ön
nolyan ragyo-
érek lesznek, ha
e Kolynos-szal

kormány sürgel ességi törvény avazását

Junius 21. (Rader).
ott sajtófogadtatás
m volt hajlandó az
szori jelölésre vonat-
szolni. Az elnök azon-
gességét hangoztatta
meg szünetje előtt jó-
telegességi törvényhez
háritani a háborút.
a parlament szüneti
a Európában, az eme-
meg lennének köve

Junius 21. (Rader).
erint az amerikai kor-
rel azon fáradozik,
megszávozattassa a sem-
dosítását még a folya-
k befejezése előtt. Mé-
hiszik, hogy a szemlé-
dosításának elfogadás-
támadások elhárítása-
talán már a jövő hét
a a javaslatokat, eme-
tat meg.

tországi fürdő- eken

Frick belügyminiszter
a a német fürdőhelyek
látogatását. Eszerint
tott bizonyítvány alap-
sidónak a fürdőhely
nyitványt az egészség-
a. A rendelet a bel-
ormán vonatkozik.

zelebből e látogat?

s 21. A Daily Express
között, hogy Hitler a
ogut Budapestre. A
emben azt írja, hogy
Berlinben nem tud-
síról. Ennek ellenére
tartják, hogy a biro-
zelebből ellátogat a ma-

v és Lapkiadó R. T.
Baron L. Pop 18
18-80.

Szembesítés

Írta: LÁSZLÓ JENŐ,

a kolozsvári Szociális Egyesület elnöke

mint a zsidóság képviselője és az egyet-
len, amit az előszobákat megostromló zsi-
dó szervezetek elérhettek, az volt, hogy egy
kiküldött szűkebbkörű bizottság néhány
percere szabott beszédként keretében meg-
hallgatta őket. Ha a jóhiszeműen és nagy-
nak elképzelt eviani konferencia nibának
bizonyult, úgy a világ zsidósága a konfe-
rencia vitt szerepe valósággal szegvétel-
jes volt.

Azót: ezen a téren a helyzet nemcsak
hogy nem javult, de rosszabbodott. Sehol
nem lehet a vezető kezét látni. A Cionista
Szervezet csaknem kizárólag palesztinai
kérdéssel foglalkozik, amely kétségkívül
megoldhatná az aktuális zsidókérdést, ha
nem állítaná csaknem áthidalhatatlan
akadályokat a bevándorlás cse Palesztiná-
ban és környékén. A zsidó világkongressz-
usz azonban, amely szélesebb feladatokat
tűzött ki maga elé és amely első, 1936-ban
tartott genfi konferenciáján oly szép és
ígértelmű módon látott hozzá a világ
egész zsidóságának megszervezéséhez, ép-
oly kevéssé volt képes tuljutni a zsidó par-
tikularizmuson, mint azt a vallásos zsidó-
ság másfél évezred óta csaknem hierarchi-
kus renddé alakította, bár egy ilyen rend
szükségessége mindenkor fennállt és ma is
fennáll.

A konvencionális hazugságokhoz tartozik
a hit, egy a világot átfogó zsidó szolidaritás-
ról. A vesztély idejében léteznek ugyan egy
zsidó közösségi érzés, ez azonban sohasem
sűrűsödik egységes tét, az összes erők
szervezett összefogására és tekintéllyel és
hatalmi eszközökkel dolgozó vezetéssé.

II.

De talán soha történelmünkben az egy-
séges vezetési szükségessége nem volt oly
nagy mint ma, mint ahogy a zsidó nyomor
sem volt soha oly egyetemes, mint a mi
időnkben, midőn százeken — ki tudja,
hogy nem milliók-e — veszik kezükbe a
vándorbotot. A jelenlegi állapot tarthatatlan.
Ha mi a keresztény világtól azt kér-
jük, hogy a palesztinai zsidó nemzeti ott-
hont és más országokat is megnyissanak a
bevándorlás számára, elűzött, vagy elűz-
től fenyegetett hitorsosaink előtt, úgy
legalább nekünk a követelőknek kellene
egységes akaratot nyilvánítni, érvényes
teljhatalommal rendelkező képviselőket lé-
tesíteni, hogy ez nevében az összes sors-
sújtotta testvéreink érdekében tárgyalhas-
son és összes erkölcsi és anyagi eszközei-
ket a közös és nagy ügy szolgálatába állit-
hassa.

A keret ezen egységes szervezet száma-
ra adva van a Párizsban székelő Zsidó Vil-
lágkongresszusban, Nem hiányzanak a te-
hetséges, jómévi, előkelő és a legjobb aka-
rattól vezetett embereink sem. Csak az aka-
rat hiányzik, hogy ilyen, vagy olyan közös
kereten belül dolgozzunk. A vezetés nem
lehet az ambíció, hanem kizárólag a tár-
gyilagossági szükségesség problémája. A nagy
gondolat személyi kérdésen nem hiúsulhat
meg. A rendelkezésünkre álló legjobb erők
összefoghatók, hogy egykori teokráciánk
mintája szerint egy eszme erejének rendel-
jük alá magunkat, amely mögött visszalép
a vezető személy.

Sauve qui peut? Nem. A mai káoszban
rendet kell teremteni és a kétségbeesés,
szélen állóknak tudniuk kell, hogy szivet-
tépő nyomorukban van egy kéz, amely ve-
zeti őket.

RÁDIÓ MŰSOR

Péntek, június 23.

Bucuresti, 7: Reggeli műsor. 12: Német
zene lemezek. 13: Hírek, időjelzés, idő-
járásjelentés. 13.05: Hírek, rádiózenekar. —
13.40: Hírek. 15.10: Időszéri anyag. 19: Felol-
vasás. 19.17: Angol lemezek. 20: Felolvasás.
20.15: Dumitrescu zenekar. 21.05: Pil-
langóiskaszony, opera lemezek. A szünet-
ben hírek.

Jeruzsálem, Délután 1.30: Pontos idő, hí-
rek, hanglemezek. 2.20: Hírek angolul. 2.30:
Pontos idő. 5: Angol nyelvoktatás. 8: E.
Goldstein Tönach-olvasás. 8.15: Felolvasás az
új zsidó líráról. 8.45: Időjárás, hírek héberül.
9: Hangverseny. 9.15: Időjárás, hírek angol-
ul. 9.30: Előadás. 9.45: Könnyű zene.

Budapest I. 7.45: Torna, hírek, hangleme-
zek. 11: Hírek. 13.10: Zongoraverseny. 13.40:
Hírek. 13.55: Hegedű zongorakísérettel. —
14.30: Zenekar. 18.40: Szalonzene. 19: Sport-
hírek. 19.45: Csevegés 20.15: Hírek. 21.30:
Operatrésztetek. 22.45: Hírek. 23: Szalon-
zene. 24: Cigányzene. 1.05: Hírek.

A kolozsvári zsidó hitközség hozzájárulá-
sával és kiküldöttjeiből megalakult a szociális
egyesület, amely maga elé tűzte, hogy
a) egy 100—150 holdas bérelt birtokon
földműves szakiskolát létesítsen, ahol a nő-
vendékek elméleti és gyakorlati kiképzést
nyerjenek.

b) Gemilath Chessed kasszák létesítését,
olyan kis egzisztenciák forgatókéval való el-
látására, akik kamatot fizetni nem tudnak.

c) Tanulmányi intézet felállítását, hogy
végre megállapíthassuk, hányan vagyunk,
milyenek vagyunk, mink van, mik a szükség-
leteink, mire vagyunk képesek és mit tud-
nánk előteremteni.

d) Ipari átképző-műhelyek felállítását, kur-
zusok tartását férfiak és nők részére.

e) Különböző népegészségügyi tervek meg-
valósítását és ennek a pénzügyi fedezetére
kb. 2½—3 millió lejt óhajunk előteremteni.
Kolozsvár zsidó társadalmában általában
megoszlanak a vélemények, hogy ez az ősz-
szeg a mai viszonyok között előteremthető-e.
En magam néhány barátommal hajlunk a
feltevésre, hogy ennek az összegnek a több-
szöröse is előteremthető. Elő kell teremteni,
a pénznek össze kell gyülni, mert elengedhe-
tetlenül és mulhatatlanul szükségünk van rá,
hogy célkitűzésünket, amely csak egészen
széryan kezdet, népünk érdekében megvaló-
síthassuk.

A szociális bizottság egyik propaganda
gyűlésén a kétkezőkkel szemben követendő
példaként állítottam az ott megjelentek elé
Stockholm város zsidóságát. A zsidó lakos-
ság száma 4800 lélek. Hitközségi adót fizet
1300 családfő. A legalacsonyabb évi adó 800
lejt, a legmagasabb évi 2.400.000. A hitközség
évi költségvetése cca 46.000.000 lejt tesz ki.
Vagyona 424 millió. Van 109 alapítványa
366.000.000 lejt összegben.

A különböző alapítványok céljai a követ-
kezők:

Szegények ellátására	109 millió
Iskola fenntartás céljaira, ösztön- díjakra	83 "
Háztér segélyre	72 "
Gyermekotthon fenntartására	27 "
Temetők és sírok rendbentartására	22 "
Nyugdíjasoknak segélyezésére	13 "
Kiházasítási segélyre	8 "
Kézimunkások és napszámosok felsegélyezésére	7 "
Nem specifikált célokra	23 "

Feltehető a kérdés, hogyan lehetséges,
hogy egy aránylag ilyen kis lélekszámú zsi-
dóság ekkora áldozatokra képes, amikor
megállapíthatóan, amit személyesen a hely-
színen is tapasztaltam, a svéd zsidóság is
alkalmazottak, magántisztviselők, állami
tisztviselők, szatócsok, kiskereskedők, orvo-
sok, ügyvédek, mérnökök és kevés vállalko-
zóiból rétegeződik ugyancsak, mint más or-
szágé.

Hogyan lehet zsidókat egy cél, egy aka-
rat érdekében így összehangolni? A válasz
igen egyszerű. Nevelés, önévelés, a néppel
való együttérzés, a legmagasabb fokú szoli-
daritás, hit és szent lelkesedés, amely át-
hatja a stockholmi zsidóságot, hozta létre ezt
a művet. Míg nálunk, ha valaki alulról —
kevés kivétellel mindnyájan alulról indul-
tunk — felemelkedik egy magasabb társadal-
mi osztályba és vagyonra tesz szert, első
dolga, hogy félrevonul a zsidó közléttől, a
hitközségi élettől. Ezzel ellentétben egészen
más a helyzet ott fenn, a tiszta lelki éssa-
kiagnál.

Egy híres vállalati vezér, H. S., aki maga
is 10 millió alapítvánnyal szerepel ezen ala-
pítványok között és aki bridge-partnere Mr.
G.-nek, a svéd királynak, köteleességének tar-
totta, hogy a hitközségi életben a közössé-
gért dolgozzon és a jó öreg, Istenben megbol-
dogult Fürstenberg dr., a királyi család volt
orvosa magától értetődőnek tartotta, hogy
népe javára dolgozzék, sőt hosszú ideig ro-
hakoja volt a stockholmi hitközségnek. (Ró-
la hallottam egyébként a következő kis töré-
netet: Egy alkalommal Lipót belga király
szerencsétlenül járt felesége Asztrid Droting-
holmban beteg fekiút és telefonált a jó
öreg doktor után, aki kocsiját személyesen
vezette megérkezett a trónörökös palotájába.
A kapuban a belga király és a svéd trónörö-
kös várták, akik között komoly küzdelem
fejlődött ki, hogy ki soffirozza be a doktor
kocsiját a garázsba.) Régen azt mondták:
Mindegy hitközségnek olyan papja van, ami-
lyet megérdemel. En ezt másképpen értel-
mezem, éppen a svéd tapasztalatok alapján:
Minden hitközség olyan lesz, amilyennek
főpapja formálja. Természetesen előfeltétel
ehhez, hogy nemcsak gondolkodó és jóakaratu
hívei legyenek.

Dr. Marcus Ehrenpreis, Stockholm híres
főpapja, (nár negyven év előtt lelkes cion-
ista) Herzllel együtt szerepelt aláíróként az
1897-es bázei kongresszus meghívóján, aki

a svéd tudományos akadémiának tagja, aki-
nek számtalan tudományos műve jelent meg
és jelenik meg) olyan testvéri együttlétben
élő hitközség feje, amely közösség nem ismeri
a közcélokra való kérégetés lelkiileg meg-
nyomorító és lealázó eljárását, mint ahogy
nálunk az a néhány még mindig minden
szépben hinni tudó fantasztá, magamat is
beleértve, igen gyakran ki van téve, amíg
közismert milliómóktól néhány ezer lejes
adományt ki tud verekedni.

Ha Keren Hajeszd, Keren Kajemeth, Bi-
zaron, Gallil, német, osztrák és cseh zsidó
menekültek részére akciót kell lefolytatni,
akkor az illető alap kiküldöttje megjelenik
fenti főrabbinál. A főpap összehívja a hit-
község három, vagy négy prominens tagját,
ezek megállapítják az illető alapnak a szük-
ségletét és egy bizonyos skála szerint fel-
osztják azt a hitközség összes tagjai között.

Ha meg akarjuk állapítani, mi a teendők
a jövőre nézve, okvetlenül visszapillantást
kell vetnünk a közelmúlta és a távolabbi
múlta. Próbáljuk megállapítani Kolozsvár
zsidóságának történetéből, hogy az elmúlt
husz, vagy akár száz esztendő alatt is mit
tettek a zsidóság vezetői a közösségért. Ho-
gyan értelmezték az isteni parancsot: „Apol-
jad a betegeket, emeld magadhoz az eleset-
teket és jót művelj mindenütt, ahol a lelki-
meret parancsa erre kötelez”. Fájdalom, szo-
morúság és szőgyénérzés kell elfogjon min-
den nemesen gondolkodó, népét szerető és
azért aggódó zsidót, ha arra gondolunk, hogy
csak az utóbbi husz esztendőben mit lehetett
volna tenni, hogy olyan időszakban, amikor
részben a konjunktúrális, részben a gazda-
sági viszonyok lehetővé tették volna a leg-
gyönyörűbb intézmények megteremtését.
Mit tettek a mi elődeink, a zsidóság vezetői
a zsidóságért, a közösségért? Egyöntetlően
megállapíthatjuk, — semmit.

A zsidóság vezetői között volt egy egész
csomó, aki nagy vagyonra, társadalmi tekinté-
lyre, befolyásra, előkelő pozícióra tett szert,
ugynevezett nemesek lettek. Sajnos a nemes-
ség csak a nemesi oklevél pergamentjén volt
látható, egyébként semmilyen tettükben nem
nyilvánult meg és ezek az emberek hosszú
ideig voltak, lehettek a zsidóság vezetői,
példaadói, akik között egyetlen egy sem
akart, akinek eszébe jutott volna csak egy-
szer is, hogy „noblesse oblige”, pedig a
múltból és más, nálunk sokkal gazdagabb,
szekkal fejlettebb államok, mint Amerika,
Anglia történetéből megállapíthatjuk, hogy
nincs társadalmi munka mecénások nélkül.
Ezek az akkori gazdag zsidók sohasem gon-
doltak arra, ami sajnos bekövetkezett, hogy
maguk, vagy utódaik majd rászorulnak azok-

nak az intézményeknek a támogatására,
amely intézmények létrehozatalát, a társa-
dalomban elfoglalt pozíciójukat tekintve
lyüknek fogva szabták.

Szabadna annak jóakaratu embere
munkával dolgoz-
jönnek, feláldozzák
ják munkahelyük-
nek és amikor eg-
tület személtre
sikerült neki az
szert tenni, háromszözi meg-
tartja szükségesnek, hogy legalább
magát.

Ha lenne nekünk, kolozsvári zsidóknak,
kialakult, komoly sullyal bíró közéletünk,
akkor a felháborodásnak olyan elementáris
erővel kellene kitörnie, hogy elseperje ezeket
az egyéneket, mert az ilyeneknek nem volna
helyünk a mi társadalmunkban.

Ha egy Frank Hirsch, akinek családja
Svédország legmagasabb előkelőségéhez
számít és már 1700-ban azok közé számított
és akinek a családja az idők folyamán zsidó
és általános emberi célokra eddig 700 milliót
adományozott, ha egy Hore Belisha, akinek
elfoglaltsága legalább akkora, mint némely
vezérigazgatónké, ügyvédünké, vagy orvo-
sunké, ha egy Jung David, a közelmúlta-
ban még aktív olasz pénzügyminiszter, ha egy
Sioagárdi Zöld Márton tábornok, ha egy Pop-
per Simon, a régi Ausztria tábornagyja
és végül, ha egy Olivecrona, a világhírű
fejsebész felesége és az elhalt Zorn, a své-
dek László Fililoppjének özvegye — mindket-
tőnek férje bár keresztény — nem tartják
rangukon és méltóságukon alulinak a hit-
községben és a közösségért való áldozatos
közreműködésüket, úgy gondolom, a mi ipari
kapitányaink és intellektueljeink, akik olyan
előszereettel vonják ki magukat minden
munka és áldozat teljesítése aló, szintén
nyugodtan megtehetnék ugyanezt.

Gondoljanak ezek az urak arra, hogyha
vissza is vonulnak elelőn-csért tornyaikba,
a sorsuk közös a legszegényebb külváros
zsidó sorsával. Gondoljanak ezek az urak
arra, hogy nálunk mérhetetlenül gazdagab-
bak máról holnapra — ne adja Isten — ép-
pen olyan szomorú sorsra juthatnak, mint
azok, akiket mi áldozatos munkát vég-
zünk. Egyikünk sincs biztonságban, hogy
nem-e szorul rá ő, vagy gyermeke is arra az
intézményre, amelynek támogatását ma meg-
tagadta. Minden jószándéku és nemesen gon-
dolkozó testvérünknek arra kell törekedni
és segítséget nyújtani, hogy kialakítsuk az
új zsidó típusát, az önzetlen, önfeláldozó, a
minden áldozatokra kész, szent hittel hívő és
semmilyen személyes áldozattól vissza nem
riadó, a legszegényebbel, a legnyomorultab-
bal, a legelestebbel szorosán szolidarizáló
zsidó típusát.

Elosztották az új bevándorlási certifikátokat

Új bevándorlási kategóriákat irányoz elő a kormány

Jeruzsálem, június 22. Megírta az Új Kelet,
hogy a palesztinai kormány új bevándorlási
kvótát szavazott meg a zsidóknak. A be-
vándorlási osztály vezetőjének közlése alap-
ján újabb részleteket közölhetünk a kvóta
felosztásával kapcsolatban.

A kormány a Jewish Agencyvel való elő-
zetes tárgyalások alapján 10.350 certifikát-
ban állapította meg a kvóta összegét. Ezeket
a bevándorlási engedélyeket a következőkép-
pen osztották szét:

A rendes kvótából 950 és a menekült-
kvótából 550, tehát összesen 1500 certifikátot
olyan személyek kaptak, akik legalább ezer
font vagyonnal rendelkeznek. Ebből az 1500
certifikátból 320 bevándorlási engedélyt azon
személyek számára tartottak fenn, akik mint
turisták jöttek az országba, 570 certifikátot
a „Haavara” transzfer-társaság utján vagyo-
naikat Palesztinába átmenekítő személyek
részére rezerváltak, míg a fennmaradó 610
certifikátot a külföldi angol konzulátusok
rendelkezésére bocsátottak.

A rendes kvóta 35 és a menekült-kvóta 35,
tehát összesen 70 certifikátját olyan szemé-
lyek kapják, akiknek havi bevételük nem ke-
vesebb négy fontnál.

A menekült-kvóta 35 certifikátját hitköz-
ségek alkalmazottak kapják.

A rendes kvóta 1060 és a menekült-kvóta
1600, tehát összesen 2660 certifikátját diákok
és olyan személyek részére tartották fenn,
akiknek a létfenntartásuk biztosítva van. A
2660 certifikátból 1260-at a héber egyetem
és a többi főiskolák, 900-at a Miss Henriette
Szold által vezetett ifjúsági alija mozgalom
kapott, míg a fennmaradó 500 certifikát 13-

tól 15 évig terjedő életkorban levő gyerme-
kek bevándorlásának célját fogja szolgálni.
Ezt a bevándorlást a Vaad Leumi, (Zsidó
Nemzeti Tanács) védnöksége és ellenőrzése
alá helyezték.

A munkásbevándorlásra 600 certifikátot
irányoztak elő. 2420 certifikátot Palesztiná-
ban élő személyek feleségeinek és kiskoru
gyermekeinek bevándoroltatására fordíta-
nak, 530 certifikátot pedig palesztinai álla-
mpolgárok szülei kapnak.

A fenti kvóta, mint láthatjuk, az új Fehér
Könyv bevándorlási rendelkezéseinek meg-
felelően külön bevándorlási kategóriát állit
fel a menekültek számára. Ez a féléves kvóta,
amely ez év áprilisától egészen szeptemberig
terjed, előírnyozza, hogy a kibocsátott
10.350 bevándorlási engedélyből azonnal le-
vonásba hozzanak 2500 certifikátot. Így az
elkövetkezendő öt hónapra, májustól egészen
szeptemberig, a kormány ténylegesen 7850
certifikátot bocsátott a palesztinai bevándor-
lás rendelkezésére.

ax Cím szállodája
BUDAPESTEN
CONTINENTAL
SZÁLLO
160 SZOBA MINDEN ÁRKATEGÓRIÁBAN
ÉTTEREM-GARAGE

„Ne

Abban a kivé-
szesültem, hogy
meg Beck ezred
Lengyelország
a lengyel külüg-
sokat utazik, de
Pilsudski tér ele-
órán és perle-
kérte magához
ügyminiszter ma-
mint egy agár.
kának és elégá-
man, akinek egé-
akaraterőt sugá-
hogy a civil ruh-
katona.

Elmondom a B
Európában, de
mély hatást tett
ségével, tónusán-
letével, de határ-
musával. A beszé-
te, hogy tudatos-
san kiküszöböltek
sodrendű volt, ho-
jon.

Miről
konflik-

— Ez — válas-
— régi szokása a
nek utasításai sz-
tömörök, amelyek
hiányzik. Szükség
hogy egyszer és n-
ben mutassuk be a
ket és a németeket
ról van szó a leng-
Ez az, amit meg-
dani.

Egy szerződést,
tartamra irtunk,
téptek, papirosok
küll, hogy err
legcsékélyebb

Es mit kérnek től-
a mi lényeges, el-
lyek a mi függetle-
tengerhez való kij-
tétlenül segítségün-
sünk szempontjából
gunk, nem tudunk
rulni.

— Ha Danzigot
ra elvesztjük a
Önmagunkat hely-
való teljes függősé-
egyik ország részén
lenkil neveznek kor-
lis joggal: olyan p-
építését jelentené,
tartományt. Kérdés
szabad ország telje-
Az újságíró a k-
nek azon rejtett cé-
amely szerint Német
Lengyelországnak a
támadják meg Sz-
igazak az erről szá-
volna szó, hogy Hit-
ország leggazdagab-
tományát, magtára
Ukrajnát akarták
osztani.

Beck ezredes kité-
tér az elől a kérdés
az autóstrada ellen-
ációt ígérték a le-
csolatosan a nyugá-
egy Szlovákia fölé-
ponált Ribbentrop é-
nemtámadási szerző-
másik nem hangzó
számára, akik nem
való közös uralomb-
des öt év utáni felm-
értékelné a megne-

Az újságíró ezutá
és miért történt az,
és többször ünnepelt

„Nem fogunk, nem tudunk, nem akarunk hozzájárulni Danzig elvesztéséhez“

Beck ezredes nyilatkozik egy francia újságíróknak

Varsó, 1939. júniusában

Abban a kivételes megtiszteltetésben részesültem, hogy kihallgatáson jelenhettem meg Beck ezredes előtt, aki hét év óta áll Lengyelország külügyének élén. Valóban a lengyel külügyminiszter sokat dolgozik, sokat utazik, de hallgat és nem beszél. A Pilsudski tér égeans palotájában a kitűzött órában és percben katonás pontossággal kéret magához az ezredes. A lengyel külügyminiszter magas, karcsu figura. Szikár, mint egy agúr. Arcvonásai rendkívül markánsak és elegáns, mint egy angol gentleman, akinek egész külseje sok energiát és akaratot sugároz. Az ember szinte érzi, hogy a civil ruha alól rövidesen kibújik a katona.

Elmondom a külügyminiszternek, hogy Európában, de az egész világon milyen mély hatást tett legutóbbi beszéde tömörségével, tónusának és formájának mérsékletével, de határozottságával és dinamizmusával. A beszéd azt a benyomást keltette, hogy tudatosan sürítették és fokozatosan kikiszűbölték belőle mindent, ami másodrendű volt, hogy csak a lényeg maradjon.

Miről van szó a német-lengyel konfliktusban

— Ez — válaszolja a külügyminiszter — régi szokása a vezérkari tisztnek, akinek utasításai szükségszerűen pontosak, tömörek, amelyekből minden frazeológia hiányzik. Szükség volt arra — folytatja — hogy egyszer és mindenkorra igaz lényegében mutassuk be a kérdést, amely bennünket és a németeket egymástól elválaszt. Miről van szó a lengyel-német konfliktusban? Ez az, amit meg akartam végül is mondani.

Egy szerződést, amelyet tíz éves időtartamra írtunk alá, öt év után szétéptek, papirosokká dobtak, anélkül, hogy erre a legkisebb ok, a legcsekélyebb ürügy lett volna.

És mit kérnek tőlünk? Hogy mondjunk le a mi lényeges, életvágó jogainkról, amelyek a mi függetlenségünket szavatolják, a tengerhez való kijáratunkat, amelyre feltétlenül szükségünk van létünk és fejlődésünk szempontjából. Nos, ehhez nem fogunk, nem tudunk, nem akarunk hozzájárulni.

„Ha Danzigot elveszítjük“

— Ha Danzigot elveszítjük, egy csapásra elveszítjük a Balti tengeri piacunkat. Önmagunkat helyezzük a Németországtól való teljes függőség alá. Német autóstráda egyik országrészünkhöz át, amelyet helytelenül neveznek korridoroknak, exterritorialitással joggal: olyan politikai és katonai gát építését jelentené, amely kettévágná ezt a tartományt. Kérdem: Egy nagy, büszke és szabad ország teljesíthet ilyen kívánságot?

Az újságíró a külügyminiszter beszédének azon rejtett célzása iránt érdeklődött, amely szerint Németország javaslatot tett Lengyelországnak arra, hogy együttesen támadják meg Szovjet-Oroszországot. Ha igazak az erről szállongó hírek, arról lett volna szó, hogy Hitler és Ribbentrop Orosz ország leggazdagabb, legtermékenyebb tartományát, magtárát és ipari centrumát: Ukrajnát akarták megkaparintani és szétosztani.

Ribbentrop ajánlata

Beck ezredes kitér a válaszcás alól. Kitér az elől a kérdés elől is, hogy Danzig és az autóstráda ellenében milyen rekompenciációt ígértek a lengyeleknek. Ezzel kapcsolatosan a nyugaton úgy tudják, hogy egy Szlovákia fölötti közös uralmat proponált Ribbentrop és egy 25 évre szóló megneemtámadási szerződést. Sem egyik, sem másik nem hangzott csábítóan a lengyelek számára, akik nem kérnek a németekkel való közös uralomból és a tíz éves szerződés öt év utáni felmondásából megtanulták értékelni a megneemtámadási paktumokat.

Hitler pálfordulása

Az újságíró ezután azt kérdezte, hogyan és miért történt az, hogy Hitler, aki öt éven át többször ünnepelte beszédeiben a német-

lengyel barátságot, és dicsekedett a szerződés megkötésének érdemével, egyik napról a másikra megváltoztatta Lengyelországgal szembeni politikáját és oly messzemenő követelésekkel lépett fel. A beszélgetésből kiderül, hogy a német követelések nem ugrottak ki teljes fegyverzetben Ribbentrop fejéből, mint Minerva a Jupiteréből. Az elmúlt év végefelé Lipsky, Lengyelország belgiumi nagykövete, aki persona grata a nácioknál, bizonytalan formában értesítést szerzett a német kívánságokról. Ez év januárjában Beck ezredes hivatalos látogatásra Berchtesgadenbe utazott Hitlerhez. A Führer szokásához híven, sokkal többet beszélt, mint hallgatja. Végül Ribbentrop Varsóba látogatott el. E pillanatban a lengyelek már nagy vonalban ismerték a német követeléseket. A válasz, amelyet ezekre adtak, nem lehetett túlságosan bátorító, mert Ribbentrop elégedetlenül, sőt dühösen hagyta el Varsót.

Március 15-én bekövetkezett a cseh megszállás. A németek ugyanakkor ráteszik kezüket Memelre, majd egészen világos formában állítják fel követeléseiket Lengyelországgal szemben. A lengyelek határozottan és megfellebbezhetetlenül visszautasítják azokat. És hogy Lengyelország magatartását még jobban körvonalazza, azonnal mozgósít közel egymillió katonát. Ha a németek fegyverrel válaszolnak, itt a háború. De Hitler nem ríposztok. Az el-

utasító határozatot Beck Ribbentropal bárki megkonzultálása nélkül közölte. Az angol és francia garancia csak később következett.

Lengyelország nem enged

Ha mindezt figyelembe vesszük, úgy világos képet alkothatunk a német magatartás mozgató okairól. Az eklatáns nem remélt sikerek, amelyek a megfélemlítés és fenyegetés révén ért el a hitlerista külpolitika, megfélemlítették a német vezetőket: Hitler és Ribbentrop, első tanácsosát, aki egyre nagyobb és egyre veszélyesebb befolyást gyakorol rá. Ribbentrop gyűlöli és megveti Angliát, meg van győződve arról, hogy Franciaország a kisujját sem emeli fel angol engedély nélkül. A lengyeleket a németek „polák“-nak szólítják lekicsinylő módon és másodrendű embereknek tartják. Nos, ha a németek félreismerik a lengyeleket, ezek viszont igen jól ismerik szomszédaikat. A német kormány, miután habozik kárdot rántani, megpróbálja más eszközökkel aláítani a lengyel ellenállást.

„Úgy néz ki azonban — fejezi be tudósítását a francia újságíró, — hogy Lengyelország nem fog engedni. Nem fél a háborútól, mert tudja, hogyha koncessziókat tesz Danzig és a korridor kérdésében, ez csak újabb német követeléseket fog magatartatni. S ha egyszer szembe kell nézni úgy legyen az inkább ma, mint később!“

Sorozatos munkásbalesetek a bányavidéken

A kereszthegyi bányában a lezuhanó sziklatömb maga alá temetett egy munkást

Baja-Mare, június 22. Borzalmas szerencsétlenség történt az elmúlt délután a kereszthegyi állami aranybányában. Tóth György kékesi illetőségű vājár két társával együtt a tárna hatodik szintjén robbantásokat végzett. A robbantások után a szokásos elővigyázati kopogtatásokat végeztek, hogy nem maradt-e meglazult kő a bánya falában. Ezalatt egy hatalmas szikladarab lezuhant és maga alá temette Tóth Györgyöt. A többi munkások segítségére siettek és nagy nehézségek árán eltávolították Tóthról a szikladarabot. A szerencsétlenül járt munkást eszméletlen állapotban szállították be a munkáskórházba. Az orvosi vizsgálat megállapította, hogy Tóth koponyaalapi törést szenvedett és ezenkívül három oldalbordája és vállperece tört el. Állapota reménytelen. Két társa könnyebb sérüléseket szenvedett.

A nagybányai mentők az elmúlt nap délutánján néhány óra leforgása alatt öt sebesültet szállítottak be a munkáskórházba.

Sebők Imre 25 éves bányamunkás az egyik szinten a robbantás után lezuhanat kötömeget eltakarításával foglalkozott. Egyik kódarabot feszítővassal ki kellett emelnie a sziklafalból, a kő azonban rázuhanat a mellére és súlyos belső sérüléseket okozott. Sebő állapota válságos.

Viskolczi Géza munkásnak a fűrőgép elkapta a kezét és két ujját leszakította.

Tichi Lajos 26 éves bányamunkásnak feszítővassal esett a fejére. A munkást eszméletlen állapotban vitték kórházba. Súlyos fejsébeteket szenvedett.

Véget ért a St. Louis hajó menekültjeinek kálváriája

Hollandia, Belgium és Franciaország nyújtott menedéket a menekülteknek

Antwerpen, június 22. Lapunk tegnapi számában megírtuk, hogy a St. Louis hajó szombaton, június 17-én érkezett meg az antwerpeni kikötőbe. A hajó, amelynek fedélzetén 907 németországi zsidó menekült tartózkodott, május 13-án indult el Hamburgból és azóta bolyongott a tengeren.

A St. Louis déli két óra körül érkezett meg a kikötőbe, ahol utasait Morris C. Tropic, az amerikai Joint európai helyettes igazgatója, valamint a brüsszeli és antwerpeni zsidó menekültügyi bizottságok képviselői fogadták. A hajó kikötésénél jelen voltak a belgiumi és hollandiai állambiztonsági hivatalok megbízottjai is.

A menekültek megrendítő módon adtak kifejezést örömlüknek, hogy szenvedéseik utja végetért. Mind elhagyták a hajó kabinjait és a fedélzetre gyűlve, lelkesen üdvözölték a parton várakozó hatalmas tömeget. Nők, férfiak és gyermekek sirtak. A Joint elnöke táviratot meszeltett nekik a belga, francia, holland és angol kormányokhoz, amelyben a menekültek mély hálájuknak adtak kifejezést, hogy kétségbeesett helyzetükből sikerült kiszabadulniok.

Félhárom körül a Hamburg—America

hajóostársaság csónakjai megkezdték a menekültek leszállítását, akiknek erős rendőrségi ellenőrzésen kellett átesniök. Csak a parti rendőrség, a vámhatóságok és a zsidó menekültügyi bizottság tagjai léphettek a hajóra. A belga Vöröskereszt mindent megtett, hogy a menekülteknek az esetleges szükséges orvosi segílyt megadja. A kikötőben orvosi segélyállomás működött, amelytőn számos ápolónő teljesített szolgálatot. Három óra körül leszállították a menekültek csomagjait is.

Öt órakor a menekülteket négy csoportba osztották. Az egyik csoport, amelyhez az a 250 menekült tartozik, akiknek Belgiumot jelölték ki állandó lakóhelyül, külön vonaton Brüsszelbe utazott. Brüsszelből ezeket a menekülteket a Marneffe-kastélyba szállították, amelyeket, mint megirtuk, a belga kormány a menekültek rendelkezésére bocsátott. Szinte ezzel egyidejűleg Bath-ban, amely a holland—belga határon fekszik, megjelentek a holland hatóságok, hogy átvegyék azt a 194 menekültet, akiknek hollandiai letelepülését a kormány engedélyezte. Ezeket a menekülteket Rotterdamba vitték.

A további 500 menekültet, akik közül 250

Franciaországban, 250 pedig Angliában talál menedékre, vasárnap reggel a „Racotis“ nevű Hapag-hajóra szállították, amely öket Boulogne-be viszi.

A menekültek partraszállásának műveleténél erős katonai készítség tartotta fenn a rendet és különleges engedélyezés nélkül senkisé nem közelíthette meg a kikötőt.

Tienszin

Közel egy évszázada cselszövésék és összeesküvésék városának ismeri a világ Tienszint. Különösen a katonai összeesküvésék központja volt egykoron ez a kínai város.

Több, mint nyolcvan éve periódikusan mindig felbukkant ennek a városnak a neve a nemzetközi érdeklődés homlokterében. 1853-ban Teiping lázadó seregei kerítették be a várost, 1860-ban pedig angol-francia seregek foglalták azt el. Tíz évvel később lázadó sztrájk tört ki a városban. 1900-ban a „boxerek“ foglalták el, 1901-ben pedig Waldersee tábornok rendelkezése teremtették a város falait. 1931-ben újabb lázadás tört ki Tienszinben, majd 1937-ben a japánok foglalták el a várost.

Miért gyakorolt ez a város oly nagy vonzódást a hódítók, lázadók és összeesküvés seregeire? Elsősorban stratégiai helyzete folytán. Tienszin két nagy folyó, a Pajho és a Hunho torkolatánál fekszik és Honan egész vidékét urálja. A város mindössze 70 kilométernyi távolságra fekszik a Pecili öbölől és a Tienszin ura, az ellenőrző a kereskedelmi forgalmat ezen öböl és a Honan vidék között, annak a csatornának a révén, amely a Pajho és Hunho folyókat a Yabgthe folyóval köti össze. Háború idején különösen értékes ez a közlekedési út.

Ez a legfontosabb okok egyike, amelyek a japán tábornokokat arra indították, hogy biztosítsák a maguk számára az uralmát Tienszin fölött.

A japán megszálló csapatok és az engedményes területek európai és amerikai lakói között sohasem volt barátságos a viszony. Másfelől a kínaiak fontos gazdasági, kulturális és vallási kapcsolatokat tartanak fenn az idegen engedményes területek lakóival. Tienszinben igen sok keresztény kínai van, akik menedéket találnak a fehér misszionáriusoknál, ha történetesen üldözök öket.

Elkerülhetetlen volt tehát, hogy feszültté váljon a viszony a japán hatóságok és az engedményes területek közigazgatása között. Ehhez még hozzájárul az a tény, hogy Tienszin nem csak fontos stratégiai pont, hanem egyike a legerősebb kínai szellemi centrumoknak is.

Nem kevesebb, mint 2.200 kínai iskola van Tienszinben és környékén. Ugyanitt működik a híres „Nankai“ kínai egyetem, amelynek tantermeiből kerültek ki az elmúlt két évtized alatt a kínai nacionalizmus vezetői. Ezek a vezetők — Chiang Po Ling pedagógus tanítványai — Chiang Kai Sek marsall hívei és a japánokkal szembeni passzív ellenállás szervezői.

Ugyancsak Tienszinben van a kínai sajtó központja is, amely változatlanul nagy befolyást gyakorol a kínai lakosságra. Itt jelenik meg többek között a „Ta-Kung-Pao“ című lap is, amely a legrégebbi újság a világon (900 éve jelenik meg).

Hogy Tienszin mennyire fontos tényező Japán katonai akciójában, az abból is kitűnik, hogy Kenji Doihara, a japán kém-szolgálat főnöke itt ültette fel fohászállását már a háború elején. Doihara időközben meghalt ugyan, a japán kém-szolgálat azonban továbbra is itt folytatja működését és elsősorban Anglia presztízisének igyekszik aláítani, hogy ilymódon meggyengítse a kínai tömegek ellenállását és bizalmát az angol támogatás iránt.

Közel másfélkiló szinarany az imaköpenyben. Nagyváradról jelentik: A bihari püspöki határon a vántisztviselők Rosenberg Sámuel 25 éves szatmári fiatallembert bíróndjében feltűnően súlyos imaköpenyt találtak, amelynek széléiben 598 darab szinaranyból készült karkita volt bevarrva 1 kiló 320 gramm súlyban. Rosenberget 2 millió lejes bírságot róttak ki, az aranyat elkobozták és beszolgáltatták a Nemzeti Banknak, a fiatallembert pedig átkísérték a nagyváradi ügyészségre. Rosenberg Sámuel azt állítja, hogy az imaköpenyt apósfától, Paneth Mórira kereskedőtől vászajándékba kapta és nem volt szándékában azt külföldre csempészni. A különös ügyben folyik az eljárás.

HIREK

— Uj katonai ügyész Kolozsváron. A kolozsvári katonai törvényszék ügyészi kara ismét érdemes taggal bővült, Jano-Clement százados, katonai ügyész személyében. A megnyerő modoru fiatal tiszt már át is vette hivatalát.

— Távollétében egy évi fogházra ítélte a kolozsvári törvényszék a megtévedt ügyvéd-jelöltet. A kolozsvári törvényszék Istrate-Fatu tanácsa ma délben hirdette ki az ítéletet Macarie Aurel volt kolozsvári ügyvéd-jelölt bűnügyében. Macarie — mint ismeretes — számos visszaélést követett el dr Müller Hermann ügyvédönöke és ügyfelei kárára, amelyeknek összege meghaladta a félmillió lejt. Amikor a visszaélései kippattantak, 1932-ben nyomtalanul eltűnt és lakhelye ma is ismeretlen. A kolozsvári törvényszék „távol-létében” most hirdette ki az ítéletet, amelyben bűnösnek mondva ki Macarie Aurel ügyvédjelöltet, egy évi fogházra, 2000 lej pénzbüntetésre és két évi jogvesztésre ítélte. Ezenkívül 132.000 lej kár megtérítésére is kötelezte.

— Bucurestiben döntenek a kolozsvári dohánygyári munkások fizetésemelési mozgálmá ügyében. A kolozsvári dohánygyár fémipari munkásai fizetésemelési mozgalmat indítottak. A gyárigazgatóság elutasító magatartására a munkásság képviselőitelen a vasipari céh titkársága bérviszállyt jelentett be a munkáügyi felügyelősegen. A munkáügyi felügyelősege erre részletes kimutatást kért a bérviszállyban érdekelt alkalmazottakról és azok igényeiről. Ezt a kimutatást pártolólág előterjesztették a dohánygyárak Bucurestiben működő Országos Központi Felügyelősegehez, amely a kérdés eldöntésére hivatott.

— Lényegtelen változásokat eredményeztek a hollandiai városi tanácsválasztások, Amszterdamból jelentik: A városi tanácsválasztások jelentéktelen változásokat eredményeztek a pártok egymásközti viszonyában. A szocialdemokraták, a nemzeti forradalmi párt és a kommunisták tért vesztek. A nemzeti szocialisták, akik előszben állították jelöltet, három mandátumot szereztek a 45-ből.

— Kolozsváron feloldják a husárákat a maximális kényszer alá. Az a harc, amely a kolozsvári mézárások és a város vezetősege között volt a husárák felemelése körül, tegnap új fordulathoz érkezett. Dr László Tibor vágóhídi igazgató olyan értelmű javaslatot tett a polgármesternek, hogy az erdélyi szerte fellépett száj- és körömfájásjárvány miatt, valamint a szállítási nehézségek következtében az állatok lényegesen emelkedtek, ami maga után vonja a husárák drágulását is. Dr Bornemisa Sebastian polgármester a vágóhídi igazgató jelentése alapján úgy intézkedett, hogy a husárák megállítására végezzenek próbavágást a vágóhídon. Tegnap délelőtt bizottság szállt ki dr Popa Adam alpolgármester vezetésével a vágóhídra és jelenlétében megtörtént a próbavágás, amelynek eredményéről a bizottság jelentést tesz a polgármesternek. A próbavágás alapján a polgármester valószínűleg elrendeli a husárák feloldását a maximális alá, mivel jelen esetben ez a megoldás látszik legelőszérőbbnek egy a közönség, mint a mézárások szempontjából. Az az álláspont ugyanis, hogy a szabad versenyben normális árák alakulnak ki és nem lesz szükség arra, hogy az árákat felemeljék, mi egyébként elkerülhetetlen lenne.

— Megalakult a Szamos-tartománybeli alkalmazottai céh kereskedelmi szakosztálya. A magántisztviselők és a kereskedelmi alkalmazottak szervezete már korábban elhatározta, hogy a maga kebelében külön szakmai alosztályokat létesít, hogy a szervezetbe tömörült különböző érdekeltségek határozottabban intézzék kári ügyeiket. Ennek megfelelően tegnap este alakult meg a Vas-munkás Otthonban élénk érdeklődés mellett a szervezet kereskedelmi alosztálya, amellyel kapcsolatban a következő 25 tagu vezetőséget választották meg: Textil és noidivat: Voith Miklós, Adler Menyhért, Stauber Jenő, Friedler Zoltán. Cipőszakma: Bene Sándor és Ghefla Nicodim. — Bőrszakma: Márton Antal. — Vasszakma: Burghardt Zoltán. — Úvegyszakma: Schwartz Márton. — Könyvszakma: Kelemen Kálmán, Mihai-tean Ioan. — Férfidivat: Mihály Emilné. — Fűszerszakma: Tampanaru Dumitru, Magarusan Valer, Rechita Andrei. — Festékszakma: Russu Isosif. — Rövidáru: Lebovits Sándor, Balosu Nicolae, Weisz Irén. — A pénztárkezelőket Grünfeld Ilona, a Sora áruházat pedig Bugariu Victor, Györke József, Michales Ilona, Metz Erna és Muresan Gizella képviselik a vezetőségben. A tisztikar megválasztása után a kari sérelmeket tették szóvá, majd kimondták, hogy akciót indítanak abban az irányban, hogy minden szakmai csoportban kollektív szerződésben szabályozzák a cégek és az alkalmazottak jogi és gazdasági helyzetét.

Egész Anglia a hazatérő királyi párt ünnepli

Oriási tömeg gyült össze Southampton uccáin

London, június 22. (Rador.) Az egész nemzet innepelni készül az amerikai utjáról visszaérkező uralkodópárt. Már reggel 7 órákor olyan hatalmas tömeg verődött össze Southampton uccáin, amilyenre még nem volt példa.

London, június 22. (Rador.) Elisabeth és Margareth-Rose hercegnők ma délelőtt 8.50 órákor a Waterloo-pályaudvarról Portsmouthba utaztak, hogy a királyt és királynét fogadják.

Hatalmas felhőszakadás záporozott végig a fővároson

A viharos esőzések következtében kiáradt folyók az ország több részében elmosták a vasuti töltéseket

Bucuresti, június 22. A tegnapi viharos esőzések elmosták a Ploesti-Buzau közötti vasuti töltést, amelynek következtében megszakadt a vonat közlekedés. Ma reggel a kiáradt víz visszaszívargott medrébe. Több munkáskülönmény érkezett a helyszínre, akik a töltés kijávitásán dolgoztak. A Ploesti-Buzau közötti első vonalat átadták a forgalomnak, míg a Ploesti-Telejean közötti közlekedést mellékvonalakon bonyolítják le. Bacau környékén a felhőszakadás elmosta a vasuti töltést Faraoni és Valea Seaca között. Az 503. számú gyorsvonat, amely a fővárosból Csernovic felé indult, több mint egy óra hosszat vesztegelt Faraoninál. Ujabb intézkedésig a közlekedés átszállással történik. Tegnap egy munkavonatot indult vasuton

helyreállítására. Reni állomásról jelentik, hogy a Galati-Basarabesca vonalon Greceni és Bolgrad között a víz elárasztotta a sineket és elmosta a töltést. A 235. számú órházat elárasztotta a víz. George Branza váltóór csak nagy nehézségek árán tudta megmenteni a maga és családja életét. Csütörtök délben félkettőkor nagy zivatar zúgott végig a fővároson. A sűrű villámá-sokkal és dörgésekkel kísért felhőszakadás főleg a főváros északi és északnyugati részét árasztotta el. Számos ucca víz alatt áll, köztük a Filipescu park, a Dorobanfilor ucca, az északi pályaudvar környéke s a Grivitei. A tüzőtő állomások nagy erőfeszítésekkel fejtettek ki.

Ma, pénteken és a következő napokon a ROYAL mozgóban dupla műsor:
 I. Ajánlóévtől. Nagyküldetés zenés film. Fősz.: Adolph Menjou, Andrea Leeds és Georg Murphy. Kezdet: 3, 6.20, 9.30.
 II. Sokak kívánságára még egy pár napig Jeanette MacDonald legszébb filmje: TARANTELLA. Partnere: Allan Jones. Kezdet: 4.40, 8. 11.
 Előtte: Metro és Fox premier-híradó.

— Emberéletet követelt áldozatul az itélet-
 idő. Bucurestiből jelentik: A nagy esőzések a Bucuresti-Buzau vonalon több helyen súlyos forgalmi zavarokat okoztak. Több helyen a forgalom megszakadt, különösen Moldova, Besarabia és Bukovina felé. Az anyagi kár igen nagy. Botosani megyében az itéletidő közben lesújtó villám megölt egy falusi asszonyt, két és fél éves gyermekét pedig súlyosan megebeszette. Bacau környékén szintén sok forgalmi zavart okozott a nagy esőzés. Hasonlóképpen Csernovic és Storjinet megyében is, ahol számos falusi ház romba dőlt. Dolj megyében egy állapotos anyát 5 gyermekével együtt halálra sújtott a villám.

— Eljegyzés. Káhán Rózsika Felsővisó és Grósz Emanuel Homok jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)
 — Rövid hírek mindennap. Newyorkból jelentik, hogy Binghamtonban (New-York állam) a polgármestert, az erkölcsrendészeti rendőrség főnökét és másik két rendőrsz-tviselőt bíróság elé állították néhány nyilv-nosház és kártyabarlang zsarolása miatt. — Vatikánvárosból jelentik, hogy a pápa július elején a Gandolfo-kastélyba utazik, ahol október elejéig marad. — Bucuresti jelentés szerint a Luna Bucurestilt, tekintettel arra a nagy sikerre, aminek örvend, egy hónap-pal, tehát július 25-ig meghosszabbították. Ugyancsak Bucurestiből jelentik, hogy a nemzeti nevelésügyi minisztérium Francisc Krautert, a temesvári német liceum tanárát bizta meg a német tannyelvi kisebbségi is-kolák felügyelői tisztségével. — Madridból jelentik, hogy az összes spanyol városokban több, mint 100.000 munkáslakás építést kezdik meg. — Budapesti jelentés szerint a magyar sajtókamara tegnap tartotta meg alakuló ülését, amikor a kamara elnökévé Góriási többséggel Kolozsvári Borsa Mihály volt sajtófőnököt választották meg.

— Halálozás. Kedden váratlanul meghalt Kolozsváron Schwarc Sándor bádogos, ötvenkét éves korában. A megboldogult tekintélyes családból származott és minden jótékonyági akcióból kivette részét. Szerdán délután temették nagy részvét mellett. Koporsója fölött Glasner Akiba főrabbi tartott meleghangú gyászbeszédet. A különböző tes-tületek nevében dr. Deák Jenő fogorvos, Kattan József és Nuszbaum Mihály búcsúztatta.

— Az Arvagondozó nyaralattási akciója. Az Erdélyi Zsidó Arvagondozó tihújai nyaralattási akciójához a Straja Tári engedélyt megkapván, az I. leánycsoport indulást július hó 5-ében állapította meg. Az ezen turnusban beosztott 180 léány egész Erdély területéről Clujról, reggel 7.40 órákor indul szamosvölgyi vonattal utazik a nyaralótelep-re, az utvonalba nem eső csoportok gondozottai részére maguk kell a legmegfelelőbb csatlakozást megválasszák. A nyaralásra szoruló árva és szegény fiu gyermekek nagy számára való tekintettel, az Arvagondozó a fiukat két szériában fogja nyaralattani és pedig az egyik csoport augusztus 1-én, a másik pedig augusztus 28-án indul a telepre egyenként 180-180 létszámmal és így ez évben első ízben 540 árva és szegény gyermek fog a nyaralattás áldásaiban részesülni. Eh-hez a nagy költséggel járó szociális munkához az erdélyi zsidó társadalom teljes támogatására van szükség. Az Arvagondozó fel-kéri mindazon hitközségeket, amelyek az Arvák Szombatját bármely oknál fogva nem rendezték meg, hogy valamely következő szombat templomi adományait bocsássák rendelkezésre erre a célra. Azon hitközsége-
 ket pedig, amelyek a korábbi felhívás értelmében ezt megtették, arra kéri, hogy szíveskedjenek a felajánlott összegek beszede-séről és átutalásáról gondoskodni.

NYARALJON
CARMEN SYLVAN
VILA PARCULUI-BAN
 Központi felkés, 100 méterre a gyógytótól és 250 méterre a tengertől.
 Elegáns uri szobák vízvezetékkel, terasszal.
 Erdélyi konyha. Elsőrendű ellátás. Olcsó pensio árak.
 Napi teljes pensio június hóban 200 lej, szeptemberben 180 lej, július és augusztus hónapokban a „Sajtó” szelvényével jelentkezőknek 280 lej, szelvény nélkül 300 lej.
 A „Sajtó” szelvényével jelentkezők a meleg fürdőnél és orvosnál is kedvezményben részesülnek. — Állandó szórakozás, sétahajózáások, kirándulások Mamaiara, Balcioba, Mangana-ra, Constantára, esetleg Istambulba, vagy Várnára.

Tudnivalók a haitai hajózási iskoláról

A hajózási iskolának 4 szekciója van:
 a) tengerészeti,
 b) hajógépész (mechanikai),
 c) rádió,
 d) csónaképítés.
 A tanulási idő minden szakon 4 év.
 A tengerészeti tanfolyam hallgatói az iskola befejezése után három évet kötelesek hajón tölteni és ezen idő után állami vizsgára ke-rülnek.

A gépészszekció hallgatói az iskola befejezése után két évig műhelyben dolgoznak és további 18 havi hajóprakszis után leteszik az állami vizsgát.

A rádióosztály hallgatói az iskola befejezése után 6-12 hónapig praksziszra mennek és ezután vizsgázhatnak.

Felvételnél tanulók 14-16, a tengerész és gépész-szekcióban 14-15 éves korban, négy középszikolai bizonyítvánnyal.

Felvételi módzatok:

A szülők egy Erechen lakó rokonukat vagy közelebbi ismerősüket megbízzák, hogy helyettesítsék a szülőket az iskolánál. Ez a szülőhelyettes, vagy gondnok mindenben intézkedik a szülő helyett, fizeti pontosan a tandíjat, gondoskodik a tanuló ellátásáról, stb. Az iskola igazgatósága elismeri a helyet-test és ezzel közli a teendőket.

Internátus nincsen.

Tandij négy évre LP. 80.—

Ruházat az első évben LP. 10.—

Formalitási költségek LP. 1.—

Összesen: LP. 91.—

Ezenkívül a szülőhelyettes köteles egy bankgaranciát adni LP. 120 összegű, mely arra szolgál, hogy a tanuló ellátása az iskola látogatása idejére biztosítva van.

A felvétel iránti kérvény egy meghatározott formulár felhasználása által nyújtandó be.

A tengerészeti szekcióra beiratkozó növendékek egy tengerészeti szeméspecialista orvos bizonyítványát is mellékelnie kell.

Az Erdélyrészi Palesztina Hivatal

— A kolozsvári törvényszék elutasította a Goga végrendelete ellen beadott keresetet. Megirtuk néhány nappal ezelőtt, hogy a törvényszék foglalkozott a néhai Goga Octavian volt miniszterelnök oldalági leszármazottainak és örökösöknek keresetével, akik azt kérték a bíróságtól, nyilvánítsa semmissé azt a végrendeletet, amelyben Goga minden vagyonát feleségére hagyományozta. Kérték ezt azzal az indoklással, hogy a végrendelet nem felelt volna meg minden törvényes alakításra és másképpen rendelkező végrendelet is maradt volna hátra. A törvényszék IV. szekciója az ügyben ma hirdetett ítéletet és a keresetet elutasította kimondva, hogy az a Goga végrendelet érvényes, amelyben mindent feleségére hagyományoz.

— Nagyvárdi írók szerzői estje. Nagyvárdi-ról jelentik: Szombaton este szűfolt ház hallgatta végig a Városi Színházban néhány nagyvárdi fiatal író szerzői estjét. Az estély rendezőseje a haladó gondolkodású írók bemutatkozásának szánta ezt az estét. Célja az volt, hogy megismertesse a fiatal írónemzedék gondolkodását a közönséggel és munkakészségéről tegyen tanúbizonyságot. Az estély fényesen sikerült. Gyárfás Endre bevezető előadása után vendégként Meliusz József temesvári író lépett a színpadra és mélyenszántó tanulmányában fejtegette az író és az írói lelkiismeret egymáshoz való viszonyát. Előadását feszült figyelemmel hallgatta a közönség. Utána Dobos Gizi szavalt román versfordításokat Greda József fordításában, majd Ertimim Promotheuszából szavalt el egy részletet, míg Révész Gyula fordított magyarra. Brassai Viktor lépett ezután a közönség elé és nagyvárdi költők (Korvin Sándor, Horváth Imre, stb.) verseit szavalta el. Az estély leforróbb sikerét a fiatal előadó művész aratta. A közönség nem akarta elengedni, minden számát külön hosszasan megtapsolták. Brassai mélyen átérző és férfias egyéniségnek keresztült tolmácsolja előadásra szánt verseit. Uj arcjátékkal, mint hanggal magához láncolja hallgatóját, mely nem tud szabadulni a vers hangulatától, ha Brassai szügesztett előadását hallja. Előadó művészetének köszönhető hogy az estén a költők arattak leg-nagyobb sikert, holott a vers éppen az a mű-faj egyébként, mely legkevésbé fog meg egy-tömeget. Csehi Gyula készülő nagy művészi a francia Enciklopédia regényéből olvasott fel részletet. A felolvasott rész tudományos és irodalmi szempontból egyaránt jelentős szép munka környezetét mutatta meg a közönségnek. Pásztor Miklós szatirja után Meliusz József gyönyörű bekeverese fejezte be az estét. A közönség meglepégedéssel távozott a szépen sikerült előadásról, mely be-bizonyította, hogy a nagyvárdi fiatal író-generációban értékes új erők rejtőznek s hogy mely munkára kész energiák lappanganak.

Vaj szükösek mak nem adna amugy sem sz-
 vüstájukra, s-
 jenséget, ame-
 ta vizsgálat n-
 így az árja sz-
 rendelkezesek-
 ják a zsidó h-
 a Schwartze-
 efen, akik zs-
 egy-két tojás-
 nélkül állapít-
 ság minden-
 árja pártfog-

A novemb-
 zsidó szülő-
 hon tartani,
 igazolatlan-
 iskolában ér-
 SS által elk-
 nevelésügyi-
 hatottak. A
 zsidó gyerek-
 vagy velük
 meknek zsid-
 szöknek, min-

Alábbi cik-
 jelent meg,
 hogy a cikk
 optimisták,
 időben haso-
 sűrűbben ér-

A világháboruban
 meg, hogy voltaké-
 Emiatt aránylag h-
 beréig maradhatta-
 talat szolgáltatában
 1938 októberében e-
 tóságok vonakodtak
 ni, zsidó segélyez-
 már régen üres vo-
 az éhhalál küszöb-
 lanul segítség érke-
 merősünk számára
 rom most itt elbes-

Szomszédainkka-
 zunk. Legfeljebb k-
 esőházban találko-
 madik személy ni-
 pogromnapok óta
 Szomszédaink, ism-
 akik pártjelvényt-
 tan udvarias jóna-
 szőnnek vissza. F-
 nainkhoz utazik. I-
 mesterné kéréstlen-
 gel.

— Vásároljak k-
 — mire van szük-
 könnyebben hozzá-
 ringnak? Nem kell
 ingyen elvézsem-
 tem, hogy tönkre-
 A fiatal postás
 resteli teljes uni-
 szönyegjeinket, k-
 minden fizetséget

Zsidó háztartá-
 most bizonyítják
 milyen ragaszkó-
 ledány 1932 év-
 pár szolgáltatába-
 megy. A zsidó há-
 gyermeke szület-
 Volt cselédjük s-
 ről. Férje mind-
 a kicsinyeknek,
 más hasznos ho-
 észrevétlenül ot-

A zsidókat tö-
 hívják be. Két-
 alkalmazottak vo-
 ket nehéz térs-
 akadályozta, fő-
 sorló munkát-
 nek, hogy az e-
 társaiak védelm-
 sebb kézitályig-
 nyelti könnyű-
 ka vétegetés-
 végezze, úgy a-
 ka befejezését

Vaj szükösek
 mak nem adna
 amugy sem sz-
 vüstájukra, s-
 jenséget, ame-
 ta vizsgálat n-
 így az árja sz-
 rendelkezesek-
 ják a zsidó h-
 a Schwartze-
 efen, akik zs-
 egy-két tojás-
 nélkül állapít-
 ság minden-
 árja pártfog-

A novemb-
 zsidó szülő-
 hon tartani,
 igazolatlan-
 iskolában ér-
 SS által elk-
 nevelésügyi-
 hatottak. A
 zsidó gyerek-
 vagy velük
 meknek zsid-
 szöknek, min-

**háljai
koláról**

szekciója van:

(sai),

zakon 4 év.

hallgatói az iskola
kötelesek hajón
lami vizgára ke.

tói az iskola be-
helyben dolgoznak
kzis után leteszak

az iskola befeje-
prakszisra mennék

16, a tengerész és
éves korban, négy
al.

akó rokonukat vagy
egbizák, hogy he-
z iskolánál. Ez a

nok mindenben in-
fizeti pontosan a
tanuló ellátásáról,
a elismeri a helyet-
kötet.

LP. 80.—

ben LP. 10.—

ek LP. 1.—

LP. 91.—

ttes köteles egy
120 összegről, mely
ó ellátása az iskola
va van.

ny egy meghatáro-
ása által nyújtandó

ra beiratkozó növen-
szemspecialista or-
ellékelnie kell.

zi Palesztina Hivata

nysszék elutasította a

en beadott keresetet.

ezelőtt, hogy a tör-
néhány Goga Octavian

ilági leszármazottai-
resetével, akik azt

nyilvánítsa semmisenek

nylben Goga minden

gyományozta. Kérték

al, hogy a végrendelet

minden törvényes

pen rendelkező vég-

na hátra. A törvény

ügyben ma hirdetet

elutasította kimondva,

delet érvényes, amely

hagyományoz.

szertől estje. Nagyvá-

caton este zsufolt ház

si Színházban néhány

szertől estjét. Az es-

haladó gondolkodásu

szánta ezt az estét.

megismertesse a fiatal

zását a közönséggel

tegyen tanubizonyítá-

sen sikerült. Gyárítás

ása után vendégként

ári író lépett a szin-

tanulmányában fej-

ről lelkiismeret egy-

Előadását feszült

a közönség. Utána

mán versfordításokat

ában, majd Eftimiu

el egy részletet, mit

magyarra. Brassai

közönség elé és nagy

Sándor, Horváth Imre,

el. Az estély leforróbb

művész aratta. A kö-

gedni, minden szarát

apsolták. Brassai mé-

egyéniségén keresztül

a szánt verseit. Ugy

ggal magához láncolja

nem tud szabadulni a

na Brassai szuggesztív

adó művészetének kö-

n a költők arattak leg-

a vers éppen az a mű-

egkevésebe fog meg egy

készülő nagy művéből

na regényéből olvasot

vasott rész tudomány

ából egyaránt jelenlé-

ait mutatta meg a kö-

Miklós szatirája után

nyörül békeverse fejte-

tség meglepéssel tá-

ült előadásról, mely

na nagyváradi fiatal

uj erők rejtőznek s

energiák lappanganak

Az árja pártfogó

Egy berlini zsidó feljegyzései

Atábbi cikk a Neue Weltbühneben jelent meg. Valószínűnek tartjuk, hogy a cikk megállapításai túlzottan optimisták, de tény, hogy az utóbbi időben hasonló jelenségekről egyre sűrűbben érkeznek hírek.

A világháboruban oly súlyosan sebesültem meg, hogy voltaképpen nyomorék vagyok. Emiatt aránylag hosszú ideig, 1938 októberéig maradtam egy nagy magánvállalat szolgálatában, könyvelői minőségben. 1933 októberében elbocsátottak. A nácihatóságok vonakodtak járandóságom elismerésére, zsidó segélyegyesületek pénztára meg már régen üres volt. Feleséggel együtt az éhhalál küszöbén állunk. Ekkor váratlanul segítség érkezik számunkra és sok ismerősünk számára is. Hogyan? Ezt akarom most itt elbeszélni.

Szomszédainkkal évek óta nem érintkezünk. Legfeljebb köszönnék néha, ha a lépcsőházban találkozunk s ha véletlenül harmadik személy nincs jelen. A novemberi pogromnapok óta sok minden változott. Szomszédaink, ismerőseink, még azok is, akik pártjelvényt viselnek, hangsúlyozottan udvarias jónapot, vagy jóestéttel köszönnék vissza. Feleségem külföldi rokonainkhoz utazik. Egyedül vagyok. A házmesterné kéretlenül köszönt be minden reggel.

— Vásároljak kávé, vagy vajat — kérdi — mire van szükség? Hiszen tudja, hogy könnyebben hozzájutok, mint ön. Ne takarítsak? Nem kell az edényt elmosni? Nem, ingyen elvégezem önnek. Hiszen nem nézhetem, hogy tönkremenjen.

A fiatal postásfiú az udvaron, aki nem pesteli teljes uniformisban porolni ócska szőnyegjeinket, kategórikusan visszautasít minden fizetséget.

Zsidó háztartások egykori alkalmazottai most bizonyítják be volt munkaadójuknak, milyen ragaszkodók. Egy keresztény cseléd lány 1932 év végén ismerős zsidó fiatalpár szolgálatába áll. Egyidő mulva férjhez megy. A zsidó házaspár, akinek közben két gyermeke születik, teljesen elszegényedik. Volt cselédjük gondoskodik a gyermekekről. Férje minden vasárnap édességet hoz a kicsinyeknek, egy-egy pár harisnyát vagy más hasznos holmit és két-három márkát észrevétlenül otthagy.

A zsidókat többnyire nehéz közmunkára hívják be. Két fiatal zsidót, akik azelőtt alkalmazottak voltak és akik közül az egyiket nehéz térdserülése, a fizikai munkában akadályozta, földmunkára osztanak be. Hasznos munkát sohasem végeztek, attól félnek, hogy az első nap összeroskadjak. De társaik védelmiükbe veszik őket. A legkisebb kézitárgyát adják kezükre, a legjobb ügyeli könnyű lapátot, s ha a két zsidó munka végeztéig a rá kiszabott részt el nem végezte, egy az egész társaság segít a munka befejezésében.

Vaj szükség van, ennél fogva a zsidóknak nem adnak belőle, az élelmiszerekkel amenny sem szívesen tűzik a zsidó nevet vezetőstájukra, el akarják kerülni a kellemetlenséget, amelynek a szigorú és állandó lista vizsgálat miatt ki vannak téve. De nem így az árja szomszédok. Fittyet hányanak a rendelkezéseknek, s vajdagjukat megosztják a zsidó háziasszonyokkal. Husvét után a Schwartze Korps kikelt az árja pártfogók ellen, akik zsidó polgártársaiknak listát, egy-két tojást és burgonyát adtak. Tulzást nélkülül állapította meg a nap, hogy manapság minden zsidónak van Németországban árja pártfogója.

A novemberi pogrom napjaiban igen sok zsidó szülő akarta iskolás gyermekét otthon tartani. A gyerekek azonban féltek az igazolatlan távollét miatti büntetéstől. Az iskolában érdekes dolgokat észlelhettek. Az SS által elkövetett borzalmak még a náci-névelésiügyi gyermekokre is visszataszítóan hatottak. A legritkábban fordul elő, hogy zsidó gyereket osztálytársai sértégesenek, vagy velük csak rosszul is bánjanak, a gyermekek zsidó társaikra olyan tisztelettel beszélnek, mint háborus évekbeli elődeik arra

a kollégára, akinek édesapja éppen akkor esett el.

A berlini Königstrassei Izrael áruház a város háza szomszédjában fekszik. Szokatlanul későn árjásították. A tulajdosok angol zsidók voltak. Az új üzemi vezetőség által eszközölt átvétel után a német munkafront összehívta az üzemi alkalmazottakat. A náci szónok a pulthoz lépett és így beszélt:

— Sok szomorú arcot látok. Csak azt ajánlhatom, menjetek haza, tartsátok ki szélesre abiakaitokat, hogy a káros zsidó szellemet kiszéllőztethessétek. Így szól és távozott.

Március elején a berlini parkokban kiteszik a padokat. A nagy nyilvános parkokban, legyen az állatkert, vagy sétater a zsidók számára már rég tilos a bemenet. Meghatározott terv szerint sárgára mázolt padokat: ugynevezett zsidó padokat állítanak fel apark eldugott hátsó oldalán, nagytávolságra egymástól, ahova nap alig ér, romok, szemét és hulladék közé. Berlin északi negyedének zsidó lakói ugyancsak örültek hát, amikor egy szép reggelen a sárga padokat a park legszebb részén nap felé fordulva, s egymás mellé sorakozva találják. Az a tény, hogy a nap akkor reggel éppen nem sütött, mitsem változtat a weddingi munkások jóindulatu demonstrációján. Ugy hatott ez a rendezői csíny, mintha az emberek bocsánatot akartak volna kérni mindazért, ami a zsidókkal Németországban történt és történni fog.

Megismétlődnek az ilyen s ehhez hasonló jelenségek. Rokonom, aki Prágában lakik ugyancsak kedvező jelekről értesít. Ugy hisszük, nem lehet szó szervezett mozgalomról, sőt tudatos hitlerellenes tevékenységről sem. Egy azonban teljesen bizonyos: A cseh népek semmi köze a hatalmon levők antiszemizmushoz, az állam által terjesztett, s mindig újra felszított fajgyűlöletet nem osztja, sőt elutasítja és az áldozat pártjára áll.

Néhány nappal Prága elfoglalása után német katona nyit be egy prágai zsidónő üzletébe. Az asszony talpig feketében ül, s az idegen vásárló kérdésére elbeszéli, hogy fivére a német csapatok bevonulásakor agyonlőtte magát. A katona mélyen megrendül, zavartan szed össze pár garast, s megkéri az asszonyt, vásároljon virágot érte és tegye fivére sírjára. Az asszony vonakodik, végül elveszi a pénzt, azzal a megjegyzéssel, hogy szívesebben adná elhunyt fivére gyermekeinek, vagy ha az adományozónak nincs ellene kifogása, olyan célra fordítaná, amely halott fivére elgondolásának megfelel. A katona beleegyezett, délután társával tért vissza. Ez némán ürtette ki zsebeit az asszony előtt, márka és ötvenpfenniges pénzdarabokkal volt színelültig.

— Adja kérem ezt a pénzt ugyanarra a célra, amire a délelőttiit kérte. A pénzt a két katona nyilván bajtársai között gyűjtötte össze.

Németországból való kivándorlásom előtt megbíztam egy szállítócéget szerény lakásberendezésem átköltöztetésével. Végtelen sok kérdőívet kellett kitöltenem, minden lehető felvilágosítást a leg gondosabb részletességgel megadnom. Külön feltüntetve, mim volt 1933 előtt, s mit szereztem utabban 1933 után. Minden darabnak az árát és az eladó nyilatkozatát is mellékelnem kellett. Az iverk kitöltése után holmimat két málházó, s két vámsinspektor vette át darabonként. Minden darabot összehasonlítottak a leltári megjelöléssel. Végén a felügyelő hivatalnokok megunták a mókát, s kimentek. Az egyik csomagolóknak nyomta valami a szívét, megkérdezte hova utazom, s mit csináljak majd? A legutolsó láda leszögzésénél tartott és már nem bírta tovább:

— Nincs semmi más holmija? Gyorsan

Mentse meg fogait!

Most nagy tubusban is kapható

KALODONT fogkö ellen

Amit megtehet ma, azt ne halassa holnapra. A helyes védekezés a fogkö veszedelme ellen: használjon Kalodont fogkrémet! „Kétszer naponta Kalodont” — ez tartja egészségesen fogait. Tudja meg: Kalodont az egyetlen fogkrém, mely a tudományosan elismert dr. Bräunlich-féle Sulfurizin-Oleatot tartalmazza.

adja hát ide, tegyük be a többihez. Miért maradjon itt? Vigyen el mindent. Csak hogy akkor nekem már semmim sem volt.

Spanyolország nem hajlandó katonai szerződést kötni a tengelyhatalmakkal

PÁRIZS, június 22. Az Exchange Telegraph úgy értesül, hogy Spanyolország visszautasította a katonai szerződés megkötésére irányuló olasz és német felhívást. Illetékes helyen kijelenték, hogy semmi ha sonló felszólításról nem tudnak.

Megválasztotta tisztikarát a képviselőház

Kezdetét vette a választfelirati vita

Bucuresti, június 22. A kamara csütörtöki ülését 11 órakor nyitotta meg Vaida Sándor elnök, Calinescu, Iamandi és Ghelmegeanu miniszterek jelenlétében. Napirenden a képviselőház tisztikarának megválasztása szerepelt. Felkialtással alelnökké választják a következő képviselőket: C. Angheliescu, Stefan Ciobanu, I. Gigurtu és Radulescu-Motru. Kvesztorokká megválasztják: Adrian Brudaru, Eugen Dimcea, O. Iorgu Panisca és N. Iovipale képviselőket, míg titkárok lettek: Gh. Apostolescu, Onofrei Lunguleac, Ovid Ciardas és Serban Flondor.

A kamara tisztikarának megválasztása közben Grigore Gafencu külügyminiszter megjelent a képviselőház ülésében. A jelenlévők hosszú tapssal fogadták a visszakerkezett külügyminisztert.

C. Angheliescu üdvözölte Radulescu Motru professzort az alelnöki székbe való beválasztása alkalmából. Ezután megkezdődött a választfelirati vita, amelynek során Leon Scridon és gróf Teleki Adám szólaltak fel.

Német és magyar felszólalások a szenátusban

A szenátus csütörtök délutáni ülésén a választfelirati vita során Hans Hedrich szólalt fel a németiség részéről és azt fejtegette, hogy a romániai németiségnek a nagy német közösséghez való tartozása nem összeegyeztethetetlen az állampolgári kötelességek teljesítésével. A németek mindenestre meg akarják őrizni német nyelvtudatukat. Másrészt teljes jogegyenlőséget követelnek a gazdasági és kulturális élet minden terén. Ezt a követelést nem a demokratikus alapelvekre támasztják, hanem arra a meggyőződésre, hogy fegyvelmezten elegend tesznek az állammal szembeni kötelezettségeiknek.

Iorgu professor: Emlékezzenek arra, hogy kormányzatom alatt mindent megadtam önöknek, amit kértek.

Hans Hedrich: Ez igaz.

Ezután dr. Szász Pál a magyarság nevében beszélt. Hódolatát tolmácsolja a trón iránt és hálával emlékszik meg a trónbeszédéről, amely a romániai kisebbségek jogainak figyelembe vételét körvonalazza. A mult sérelmei javarészt a törvények és szabályzatok végre nem hajtásából, vagy téves alkalmazásából származtak. A kisebbségi statutumot tartalmazó minisztertanácsi napló és delkre-tum alkalmas a magyar követeléseink teljesítésére.

Ezután elmondotta, hogy amennyiben ez megtörténik, a magyarság az ország rendelkezésére bocsátja hozzáértését, munkáját és bizalmát nyilvánítja az új rendszer kormányzatával szemben, majd kijelenti, hogy a magyarság megszavazza a választfeliratot.

Egy volt szovjettábornok azt állítja, hogy Kun Bélát kivégezték

Newyork, június 22. A Saturday Evening Post Krivicki volt szovjet-tábornok tollából nagy feltűnést keltő cikket közöl. Krivicki, aki Szovjetországból menekült az Egyesült Államokba, cikkében azokról a kizsáksokról ír, amelyekben a politikai foglyokat részesítik a szovjetek. A volt szovjet-tábornok szerint ilyen elképesztő kizsáksnak vetették alá Kun Bélát, a magyar proletárdiktatura volt népbiztosát, akit eleinte szívesen fogadtak ugyan, de később azzal vádolták meg, hogy a német Gestapo részére kémkedik. Krivicki szerint Kun Bélát minden cáfolat ellenére 1937 nyarán kivégezték. A volt magyar kommunista vezért egyenesen Sztalin parancsára tartóztatták le és borzalmos vallatási eljárásoknak vetették alá. Nem egyszer egyfolytában 10-12 óra hosszúságú hallgatást ki, úgy, hogy a magyar proletárdiktatura volt népbiztosában már ugy- szólván nem volt élet, amikor kivégezték.

SPORT

Román-kupa és B-liga mérkőzések a betévi labdarugó-műsoron

Bucuresti, junius 22. Szombaton és vasárnap Román Kupa és B) ligamérkőzések lesznek az ország kiemelkedő sporteseményei. Részletes műsor a következő:

B) liga

Ploestiben: Prahova—Turda, bíró Gheberkoff.

Brassóban: ACFR—Dacia Unirea, bíró Ghiteacu.

Nagyváradon: Rovine Grivița—NAC, bíró dr. Russu.

Román Kupa

Szombaton Bucurestiben: FC Rapid—Unirea Tricolor, bíró E. Kroner, vasárnap: Sp. Studentesc—TMAC, bíró Bruckner.

A középdöntők sorsolását kedden ejti meg a kupabizottság.

A B) ligabajnokok minősítő mérkőzésének első fordulóját július 2-re tűzte ki a labdarugó szövetség, mikor is az Unirea Tricolor—Gloria CFR és TMAC—Mures mérkőzéseket játszzák le.

Románia vivócsapata a világ-bajnokságokon

Bucuresti, junius 22. A vivószövetség elhatározta, hogy a meráni vivóbajnokságokra kiküldi csapatait. A kijelölt vivók a következők:

Törben: Gr. Neculcea, Erős Csibi, M. Raicu, N. Marinescu. (Az ötödik résztvevőt később jelölik ki.)

Kardban: Raicu, D. Marin, T. Folio, N. Marinescu, E. Burlacu.

Párbajtőrben: N. Marinescu, Raicu, Gh. Radulescu, Gr. Neculcea. (Az ötödik vivót később jelölik ki.)

A kijelölt vivók különleges edzést fognak folytatni a versenyek kezdéséig.

Országos versennyel avatják fel a Sodronyipar atlétikai pályáját

Bucuresti, junius 22. Az atlétikai szövetség legutóbbi elnökségi ülésén úgy határozott, hogy a női atlétika felkarolása érdekében külön női szakosztályt állít fel.

Megelégedve vette tudomásul az elnökség az aranyosgyéresi Sodronyipar azon bejelentését, hogy sporttelepét atlétikai pályával is kibővítette és azt rövidesen országos jellegű versennyel fogja felavatni. A szövetség közbenjárt a munkaiügyi felügyelőségnek, hogy külön tábort létesítsen Brassóban, Predealon, vagy Kolozsváron a katonai előképzés alatt álló atléták részére, hogy versenyzési és edzési lehetőségük legyen.

Welser vezet a vasárnapi Makkabi—Haggibbor mérkőzést

Cluj, junius 22. Mint tegnapi számunkban már jelentettük, vasárnap a Haggibbor Donáth uti sporttelepen délután fél 6 órai kezdettel a Haggibbor a nagyváradi Makkabi együttesével játszik. Az alkerületi bíróbizottság a fenti mérkőzésre Welser Jenő bírót küldte ki annak levezetésére. A két határ-bíró Stan és Deva lesz.

A városi sporttelepen vasárnap délután 6 órakor UEC—Congri I. oszt. bajnoki mérkőzés lesz.

Kolozsvár—Nagyvárad válogatott mérkőzés lesz július 2-án a városi sporttelepen.

Brassó válogatott kézilabdacsapata szerdán Stockholm város válogatottját 5:4 (1:4) arányban győzte le.

Megkezdődött az uszókutatás a városi strandfürdőben. A városi strandfürdő megnyitásával egyidejűleg megkezdődött a kez-dők és a haladók részére is az uszókutatás. Dr. Bornemisa Sebastian polgármester felismerve az uszás nagy jelentőségét, az uszmitanulók oktatásával újlag Dékányi Ernőt, a kiváló sportoktatót bízta meg, aki eddigi tevékenységével és elért szép eredményeivel beigazolta, hogy hivatott mestere nemcsak a korcsolyázás, hanem az uszás sportjának is és aki a sportnemzedék egész sorozatát nevelte fel már eddig is. Az uszoleckék feltételeiről a strandfürdőben ad felvilágosítást a kiváló Dékányi mester.

Lengyel-orosz hadianyagszállítási egyezmény. Az egyik moszkvai hadianyaggyár és a lengyel nyersacélkattelt között megegyezés jött létre, amely szerint a lengyel nyersacélkattelt 7 millió zloty értékű acélt szállít az oroszoknak, amely ellenében a lengyel hadsereg 7 millió zloty értékben hadianyagot, főleg repülőgépeket, kap a moszkvai hadianyaggyártól.

KÖZGAZDASÁG

A gazdasági jellegű törvényjavaslatok véleményezés végett a Legfőbb Gazdasági Tanácsnak is megküldendők

Bucuresti, junius 22. A szenátus tegnapi ülésén, a házszabályok tárgyalásánál, elfogadtak egy módosító indítványt, amely szerint minden gazdasági jellegű törvényjavaslatot, annak parlamenti, vagy minisztertanácsi elfogadása előtt, véleményezés végett meg kell küldeni a Legfőbb Gazdasági Tanácsnak is. Ugyanezen módosítás szerint az

ilyen törvényjavaslatok először a Legfőbb Törvényelőkészítő Tanács elé kerülnek és annak kedvező véleményezése esetén a Legfőbb Gazdasági Tanács elé és csak ezt követően kerülhet a parlament, vagy minisztertanács elé. A szenátusnak ez a határozata gazdasági körökben nagy megnyugvást keltett.

Az egyenértékadóvallomások beadási határidejét junius 25-ig meghosszabbította a pénzügyminiszter

Bucuresti, junius 22. Az egyenértékadó módosítására vonatkozó 1939 április 1-i törvény több olyan rendelkezést tartalmaz, amelyek más érvényben levő törvényekkel ellentétesek. Mivel ezek miatt a folyó évi kivetésekkel kapcsolatban — az érdekelt vállalatok részéről — nagyon sok fellebbezésre van kilátás, a pénzügyminisztérium illetékes osztályán tanulmányozás alá vették az ezévi tör-

vénymódosítást, a fenti szempontból. Eppen ezért a pénzügyminiszter most rendeletet adott ki, amelyben az egyenértékadóra vonatkozó vallomások beadási határidejét június 25-ig meghosszabbították. Ez időpontig a pénzügyminiszter dönt a fenti kérdések felett és ennek megfelelően módosítja a már eszközölt nem jogerős kivetéseket is.

A vasut hivatalos valutaárfolyamai július hónapra

Bucuresti, junius 22. A CFR vezérigazgatósága rendeletet adott ki, amelyben július hónapra a következő hivatalos valutaárfolyamokat állapította meg:

Aramidollár	251.44 lej
aranyfrank	48.52 "
angol font (papír)	706.39 "
dollár (papír)	150.71 "
palesztinai font	707.11 "
egyiptomi font	724. — "
holland forint	80.13 "
orosz rubel	20.63 "
svájci frank	33.97 "
francia frank	4.04 "
olasz lira	7.53 "
márka	43.57 "
belgas	25.65 "
pengő	28.35 "
török lira	120.27 "
csehszlovákia	5.01 "
lewa	1.76 "
zloty	28.41 "
dinár	3.20 "
drahma	1.70 "

A fenti árfolyamok július 1-től visszavonásig maradnak érvényben.

Módosították a közép-értékábrázlatot. A Hivatalos Lap június 21-iki száma közli azt a pénzügyminiszteri rendeletet, amelyben módosították a közép-értékábrázlat több tételét. A rendelet szerint a módosított közép-értékek június 20-iki érvénnyel léptek életbe.

281 kilogrammal gyarapodott a Jegybank aranykészlete június második hetében

A Banca Naționala június 10-i heti ki-tása szerint az aranybányák június második hetében 281.72 kilogram szinaranyat szolgáltattak be 43.197.490 lej értékben, amely az ércfezetet összege 18 milliárd 711.887.676 lejre emelkedett. A forgalomban levő bankjegyek összege 60.5 millióval 33 milliárd 949.833.685 lejre növekedett, a látra szóló kötelezettségek (gírósámlák) végösszege 173.5 millióval csökkent, vagyis a bruttó bankjegyforgalom csökkenése 113 millió lej. A fedezeti arány 1.7 százalékkal 37.99 százalékra javult. Az import fedezésére szolgáló devizakészlet 15 millió lej értékűvel 177 millió 141.634 lejre emelkedett. A kereskedelmi váltótárca 1.5 millióval 10 milliárd 898 millió 966.497 lejre emelkedett, a lombardhitelek összege 225 millióval 2 milliárd 846 millió 127.241 lejre csökkent.

— Invitare. Subsemnatul Weisz Martin lichidatorul firmei „Spef”, Societate Anonimă pentru exploatare forestieră în lichidare cu sediul în Cluj, Cal. Reg. Ferdinand No. 34, prin prezenta invit pe creditorii societății noastre în baza art. 202. din Codul Commercial Ard. ca în termen de 6 luni dela apariția prezentei să-și arate pretențiunile lor față de societatea noastră. Cluj, la 6. Iunie 1939. Lichidatorul firmei „Spef”, Soc. An. pt. exploatare forestiere în lichidare.

HA

pontos, gyors és megbízható palesztinai információkat

akar, forduljon bizalommal

az Uj Kelet palesztinai információs osztályához

Az Uj Kelet kiadóhivatala megállapodott a „Hamadrich” információs irodával (Tel-Aviv), amely dr. S. Kochavi (a romániai Zsidó Párt volt főtitkára) vezetésével áll és Palesztina elismerten legjobb információs szervezete.

Az Uj Kelet palesztinai információs osztálya felvilágosításokkal szolgál:

1. Kereskedelmi ügyekben
2. Ipari alapítások, vámtarifák, munkaviszonyok kérdésében
3. Biztosítási ügyekben
4. Személyi- és családi ügyekben
5. A palesztinai elhelyezkedés minden ágában
6. Pénzbefektetési és ingatlanvásárlási ügyekben.

A Hamadrich elvállalja:

1. Ingatlanok kezelését
2. Ültetvények és mindenfajta földbirtokok adminisztrálását
3. Kereskedelmi és magántermészetű megbízások elintézését.

Az információkra vonatkozó kérdéseket kiadóhivatalunk továbbítja a Hamadrich irodához. Egy egyszerű információ illetéke 100 (egyszáz) lej, amely az információkérésrel egyidejűleg küldendő be kiadóhivatalunkhoz.

— Javulnak a terméskilátások. Bucuresti-ből jelentik: A földművelésügyi minisztériumhoz érkezett jelentések szerint az ország terméskilátásai tovább javulnak. Előzetes becslés szerint a termés mennyiségileg kevesebb lesz a tavalyinál. Azokban a megyékben, amelyekben a szántást még az őszig végezték el és a gabona betegségei ellen védekeztek, a gabona nehezebb lesz, mint az elmúlt évben. A viharok és felhőszakadások sok helyen jelentéktelen károkat okoztak. A repatermést rovarok pusztították. Megkezdődött az őszi rozs aratása. A tengertermékek kilátása jobb, mint az elmúlt év hasonló szakában. A legelők jók, a gyümölcsstermés is nagyszerű. Az ideai baracktermés 7000 tonna teszt ki. Mínt hogy a belső fogyasztás ezt a nagy mennyiséget nem tudja felvenni, a kormány különleges aszalókészülékeket becsatolt a termelők rendelkezésére.

Zürichi árfolyamok (június 22.): Márka 177.95, holland forint 235.50, dollár 443.56, font 20.7662, francia frank 11.7525, olasz lira 23.34, szlovákkorona 15.—, pengő 87.—, zloty 10.—, lej 3.25, zloty 83.62, belgas 75.42.

A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai:

Dollár	141.52—143.56
font	662.40—672.78
palesztinai font	663.09—673.44
holland forint	75.14—76.33
svájci frank	31.38—32.38
francia frank	3.78—3.88
márka	40.50—41.80
pengő	25—27
csehszlovákia (Prága hivatalos)	4.68—4.77
szlovákkorona (Pozsony hiv.)	4.68—4.77

As exportból eredő, szabadforgalomba hozható devizakvóták árfolyamai tartották. Bucurestiben tegnap délig a következő árfolyamok alakultak ki:

angol font, 30%-os szabadkvóta	1520—1544
angol font, 20%-os kvóta	1410—1420
angol font, 40%-os kvóta	938—945
holland forint, 30%-os sz.-kvóta	170
dollár, 30%-os szabadkvóta	336
svájci frank, 30%-os kvóta	72—76
francia frank, 30%-os sz.-kvóta	8.30—8.40
francia frank, 30%-os sz.-kvóta	9.—
belgas, 30%-os —	56.—
zloty, 30%-os kvóta	67.88
svédkorona, 30%-os kvóta	87.56

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A THALIA PREMIERMOZGO MUSORA
Ma és minden nap az ideai filmszenzón leg-hatalmasabb és legizgalmasabb világ-szlágere: A fekete sas.

A ROYAL MOZGO MUSORA:
Ma dupla műsor: I. Ajánlólevél. Fősz.: Adolf Menjou, Andrea Leeds és George Murry. Kezdet: 3, 6, 20, 9.30. II. Jeanette Macdonald legszebb filmje: Tarantella. Partnere: Allan Jones. Kezdet: 4.40, 8, 11. Előtte: Metro és Fox premier journal.

A SELECT MOZGO MUSORA:
Négyesfogat. Végig szellemes, fordulatos film, főszerepekben: Errol Flynn, Olivia de Havilland, Rosalinda Russel. Műsoron kívül a legújabb román híradó.

A CAPITOL MOZGO MUSORA:
Premier vígjáték! A botrány bolondjai. Főszereplők: Carole Lombard és Fernando Gravey. A film előtt: Uj Paramount világhíradó.

AZ URANIA MOZGO MUSORA:
Szenzációs dupla műsor! 1. Broadway angyala. Végig zenés, táncos film, főszerepekben: Shirley Temple. 2. Charlie Chan Monte-Carlóban. Izgalmas detektívdráma, főszerepekben: Warner Oland.

RIO MOZGO MUSORA:
Ma: 3, 6 és 9 órakor! Két sláger, egy hely-ár! I. Az öngyilkosok klubja. Románikus kalanddráma. Fősz.: Rosalind Russel és Robert Montgomery. II. A kalózkisasszony. Dráma. Cecil B. de Mille legnagyobb filmje. Fősz.: Gál Franciska és Frederich March. II. Uj Metro híradó.

PA
Haifa rövidese...
Tel-Aviv meg...
Buenos-Aireszb...
Palesztinában...
Meynült Jeru...
A ROYAL MOZGO MUSORA:
Ma dupla műsor: I. Ajánlólevél. Fősz.: Adolf Menjou, Andrea Leeds és George Murry. Kezdet: 3, 6, 20, 9.30. II. Jeanette Macdonald legszebb filmje: Tarantella. Partnere: Allan Jones. Kezdet: 4.40, 8, 11. Előtte: Metro és Fox premier journal.

Tel-Aviv meg...
Buenos-Aireszb...
Palesztinában...

Buenos-Aireszb...
Palesztinában...

Palesztinában...
Meynült Jeru...
A ROYAL MOZGO MUSORA:

Meynült Jeru...
A ROYAL MOZGO MUSORA:
Ma dupla műsor: I. Ajánlólevél. Fősz.: Adolf Menjou, Andrea Leeds és George Murry. Kezdet: 3, 6, 20, 9.30. II. Jeanette Macdonald legszebb filmje: Tarantella. Partnere: Allan Jones. Kezdet: 4.40, 8, 11. Előtte: Metro és Fox premier journal.

Meynült Jeru...
A ROYAL MOZGO MUSORA:
Ma dupla műsor: I. Ajánlólevél. Fősz.: Adolf Menjou, Andrea Leeds és George Murry. Kezdet: 3, 6, 20, 9.30. II. Jeanette Macdonald legszebb filmje: Tarantella. Partnere: Allan Jones. Kezdet: 4.40, 8, 11. Előtte: Metro és Fox premier journal.

Szombat este...
Tel-Aviv uccái...
A ROYAL MOZGO MUSORA:
Ma dupla műsor: I. Ajánlólevél. Fősz.: Adolf Menjou, Andrea Leeds és George Murry. Kezdet: 3, 6, 20, 9.30. II. Jeanette Macdonald legszebb filmje: Tarantella. Partnere: Allan Jones. Kezdet: 4.40, 8, 11. Előtte: Metro és Fox premier journal.

Szombat este...
Tel-Aviv uccái...
A ROYAL MOZGO MUSORA:
Ma dupla műsor: I. Ajánlólevél. Fősz.: Adolf Menjou, Andrea Leeds és George Murry. Kezdet: 3, 6, 20, 9.30. II. Jeanette Macdonald legszebb filmje: Tarantella. Partnere: Allan Jones. Kezdet: 4.40, 8, 11. Előtte: Metro és Fox premier journal.

PALESZTINAI DIÁRIUM

Tei-Aviv, június közepén.

Haifa rövidesen új főiskolát kap: testnevelési intézetet. A Karmel hegye lesz a székhelye. 80 dunám területű telkét a főreáliskola bocsátja rendelkezésére. A kezdeményezés Biram dr.-tól indult ki. Terve szerint hat középiskolát végzett 17 éven felüli ifjakat vesznek majd fel erre az új főiskolára. Továbbképzik őket szellemileg: az ország hat hivatalos nyelvét, történelmet, földrajzt, matematikát és mechanikát fognak itten tanulni és pedig mindennek a gyakorlati követelményeket tartva szem előtt. A nevelés javarészt az intézet célkitűzéséhez képest persze a testi kiképzésre fordítják. Az első segélynyújtástól a gázvédelemig, a dzsudzsi-cutól a stratégiaiáig mindent tanítani fognak, amire a palesztinai zsidó ifjúság jövőbeli tornatanárjainak szükségük van. Az első évben 50 tanítványt vesznek majd fel. Felérésük az előképzőbe, a másik felük az első osztályba kerül. A második évben újabb ötven ifjú felvételével százra kerekedik ki a tanítványok száma.

Tei-Aviv megint döccent egyet előre a fejlődés útján. Repülőtere az eddigi terület háromszorosára nőtt és hozzáláttak a vágó-, szág-karantén felépítéséhez. Az egyik nagy gépek leszállást teszi lehetővé, a másik közvetlen vágómunkabehozatalt. Eddig Haifa volt ennek az impornak egyetlen kikötője.

Buenos-Airesben 20 ezer fontot adtak össze a Jeruzsálemi Héber Egyetem céljaira. Az összeget az argentinai köztársaság nevében alapítványozták. — Egyéb egyetemi hírek: Dr. Mayer, az egyetem archeológiai professzora lett a szellemi tudományok fakultásának dékánja az új tanévre. Dr. Oliczki, az egyetem szerológiai tanárját meghívták a mikrobiológiai világkongresszusra, hogy szakértezéséről referáljon.

Palesztinában — ez közsémet — petróleummal sütnék-főznek, fűtenek. A petróleum itt ehhez képest a háztartások legfontosabb cikke. A kőolajfinomítóknak gondjuk is van rá, hogy a háziasszonyok könnyen hozzájussanak. Lóval vontatott sokféle színű kétkerekű tartánykocsijaik egész nap szaladgálnak az utcákon és csilingeléssel hívják fel magukra a figyelmet. Egy „halló” a lakás erkélyéről és a tartány leáll, a kocsis csapol egy bádogdobozra — „pách” a héber neve — valót és felviszi a lakásba. A színes tartánykocsik, a fúrge lovak meg öszvérek, a csilingelő kocsisok szervesen hozzátartoznak a tei-avivi ucca barna képéhez. A héten azonban teljes három napra eltűntek szem elől. Harcbaszálltak a kőolajfinomítókkal és leállították a kihordást, — ez volt az eltűnésük oka. Az esetet az teszi érdekessé, hogy nem a maguk béréért sztrájkoltak, hanem a közönség érdekében. A társaságok kartellbe léptek és felmenték az eladási árat. Az altruista (!) kocsisoknak ez nem volt inyére és egy kis mentőval juttatták a társaságok emlékeztetőbe, hogy nem szabad a kartell-fákat az égg növesztetni. A problémát egyelőre sikerült megoldani és a kis tartánykocsik most már megint fűrgőn futnak Tei-Aviv aszfaltján.

Megnyit Jeruzsálemben az agitátor-képző intézet. A cionista vezetőség és a cionista alapok számára fog szónokokat, szervező erőket nevelni. Állandó jellegű iskola lesz. Az első évben tíz héten át fogja elméletileg és gyakorlatilag kiképezni az agitátor-jelölteket. A cionista ideológia, a jisiv története, a cionista gyakorlati munka módszertana a főbb tárgyai. Az intézet élén bizottság áll, melynek Jicchak Grünbaum, rav Fischmann, Nathan Bistrizky, M. Gordon, dr. Juda Kaufmann a tagjai. Rav Fischmann irányítása mellett külön szakosztályt vállalt az agitátorok kiképzésével fog foglalkozni. A megnyitói beszédet Usziskin tartotta.

Szombat este és vasárnap gyűjteni szoktak Tei-Aviv uccáin. Gyermekek, asszonyok rászák az uccasárokra a perselyt valamelyik fontos közintézmény javára és gombostűvel kicsiny cédulet tűznek azoknak kabátjára, blúzára, ingére, akik hajlottak a szóra és bedobták a perselybe a maguk obulusát. A héten a tenger mentőre került a sor, azokra a kegyeslelkű „szamaritanusokra”, akik a zsidóváros temérdek fűrészjének testi épségére ügyelnek. Kitzlik a feketeszőlőt, ha veszedelmes a hullámszél és dereglyéken nekivág a tengernek, ha valamelyik uszó tulajdonos merészkedett és nem képes visszamészre merészkedett és nem képes visszamészre, vagy éppenséggel elmerüléssel fenyegeti a háborgó viz. Saul Csernichovszki az orvos és költő emelt szót az érdekükben és felsorolta a tenger mentőinek nagy érdemeit: 13.962 esetben nyújtottak első segélyt a legutóbbi három évben. 1529 nehéz sebesült akadt közöttük. 279 fuldoklót mentettek ki. Csernichovszki szava hatott. Tei-Aviv apró-pénzzel fizetett a tengeri mentők nagy munkájáért.

Végighallgattam a héten a „zsidó szabadság-adó” (Kol cherut Jisrael) egyik szónoklatát. A nyitánya tetszett. Így kezdte: Hazim kol cherut Jisrael. Vagyis: Halljátok az zsidó szabadság hangját. Ez szépen zeng. Az

első pár mondat ellen sem volt kifogásom. Megállapította, hogy nagy szerencsétlenség szakadt a jisivra a Fehér Könyv ciniuk árulása folytán és hogy a történet minden zsidó erő egyesítését parancsolják ránk. Leszögezte aztán, hogy a fegyverképes korban lévő zsidó ifjúság a megalkuvást nem ismerő nemzeti megmozdulás szolgálatában áll. Ez is szép; egyetértek vele. Am ami ezután következett, cseppet sem volt kedvemre, sőt éppenséggel felbőszített. Személyeskedések következtek ugyanis, a roshakohi stálluimalkhoz tapadt klikkek szidalmazása, az ellenállás lebecsülése. A szabadság-adó szónokának a nagy sztrájk sem volt inyére, képes „a lakosság izzadásos ünnepségeinek” nevezni és egyéb bösz megjegyzéseket is tett róla. Ugy tudja, hogy a nagy demonstráció után a kerületi kormányzó meglátogatta Tei-Aviv polgármesterét és köszönetet mondott neki a csendért és a fegyvelemért. Hát így fest a forradalmi megmozdulás? — kérdezi. Tüntetés a kormány ellen és befefejezési a kormány közzönöete a tüntetésért?

Azzal sincs melegegedve a szabadság-adó, hogy a nagy nap után ki-ki visszatért a munkájához. Ez nincsen rendjén szerinte. Ameddig nincs elhárítva Fehér Könyv támadása, ne legyen munka, csak harc. Arra a fogas kérdésre, hogy gazdasági hátvéd nélkül meddig bírhatja a jisiv a harcot, sőt, hogy nem-e az építő munka felkötözése a legeredményesebb harc, nem felel a szabadság-adó, amely programját egyetlen névből hirdeti: Csak egy vezér van a világon — hirdeti — Zéev Jabotinsky! Helyben vagyunk!

A palesztinai sajtót és a jisivot egy londoni interjúval lepte meg a héten az ITA. A Jewish Agency non-cooperations terveirol szölet ez az interjú és az Agency „több vezetőségi tagjának” közlése alapján megállapította, hogy afféle hermaphrodita non-cooperation készül. Csak a Fehér Könyv terveihez megvalósítása tekintetében tagad meg a Szochnut minden együttműködést a kormánnyal, minden egyéb kérdésben rendületlenül áll a barátság. A Szochnut kereken megcáfolta ezt a közlést és felhívta az ITA-t álljon elő az informátorai nevével. Az ITA egyszerűen diszkredit lett és nem publikálta forrásait. A palesztinai sajtó súlyos szemrehányásokkal illeti ebből az esetből kifolyólag az ITA-t és leszögezi, hogy normálisabb időkben sem volt pontos és megbízható, a szerkesztőségek állandóan kénytelenek voltak a híreit megszüffésztani, fenntartással közölni. A mai súlyos körülmények között duplán terheli az ITA mérlegét ez és minden egyéb alaptalan híre. Megérdemli, hogy kipellengérezzék érte, annál is inkább, mert az itteni expozitúrája nem volt képes azt a bizonyos londoni táviratot felmutatni és az is kiderült, hogy a londoni ITA-bulletin nem is hozta. A londoni távirat tehát Jeruzsálemben készült és az a bizonyos kisujj, némely nem egészen mintaszerű újságíró legfőbb sugallója, volt az egyedüli forrása.

Csehországból érkezett „óiam” hozták magukkal ezt a két erősen regényes történetet: Kalotova cseh városban egy kávéház tulajdonos kénytelen volt felsőbb parancsra kiírni az üvegtáblára, hogy zsidó vendéget nem szolgál ki. A tábla kifüggesztésével egyidőben a tulajdonos megkötötte irásban a zsidó hitközséget és kényszerhelyzetére hivatkozott. Aztán ráparancsolt a zenekarára, hogy játssa el a cseh himnusz és a Hatikvát s főbeléte magát.

Szióni városkát öt zsidó család hagyta el. Palesztina volt az utjuk végcélja. Amikor vasutara ültek, megjelent a pályaudvaron a lakosság egy küldöttsége a polgármesterrel az élén. A városka rezesbandája uti indulót recsegettett a zsidók tiszteletére, a polgármester pedig szónoklatot vágott ki. Erzelmen idezte a jó idők, a kellemes együttélés emlékeit és sok szerencsét kívánt. Emléklél egy cseh zászlót nyújtott át nekik. Se non e vero...

A főkörmányzó titkára — új hivatalnok került ebbe az állásba, amelyből a palesztinai közigazgatást voltaképpen irányítják — Rechobotban járt hivatalos inspekción. Beszédet tartott. Mielőtt idejöttem — mondotta — a Jaffa és Tei-Aviv között elterülő homok-sivatagot láttam. Megkérdeztem a kerületi biztost: Ilyen volt talán Tei-Aviv területe is, mielőtt felépítették ezt a várost? A biztos igennel felel. De én nehezen tudom elképzelni, hogy így lett volna. Amint hogy azt sem tudja a fantáziám szárnya beérni, hogy az a 28 ezer dunámos terület, amelyen Rechobot elterül, fa és növényzet nélkül pusztaság volt nemrégiben.

„Amint látod, az alaptól a tetőzetig beleföldi anyagból lehet házat építeni Palesztinában!” Ez a jelszava egy új kiállításnak, amely a belső ipar építőanyagait és villamos készülékeit tárja a látogatók elé. Ez az ipar 2000 munkásnak ad egyelőre kenyert. Még több munkáskezet fog foglalkoztatni, ha a Toceret haarec gondolata töretlenül valósul meg.

Néhány nap óta új könyvomatossal szaporodott meg az idegennyelvű lapocskák száma Tei-Avivban. Ezzelal magyaryelvű könyvomatossal, amely azt a látszatot igyekszik

Caola krém-mel három nap alatt leburnul

Keletem, hogy hivatalos közönyve lenne az Ole hungarának, a magyarországi bevándorlónak. Az Ole hungaria tiltakozik ama látszatkeletési szándék ellen. Ez a száma és jelentőségére egyre növekvő csoport a héber sajtó kiárolagossága mellett tör lándsát. Ezzel megnyerte a héber napisajtót, amely elismerőleg veregeti meg a vállát és példaként állítja a többi bevándorló-szervezetek elé.

Channa Thon asszony, akit még Helene Cohn kisasszony korából ismerek, harcias cikket írt a Háárecbe a zsidó asszony politikai kötelességeiről a Fehér Könyv okából. Akárcsak Juda Kámi, aki a minap rugtatott neki egy cikket a Tei-Aviv vidámságának, zenés, táncos hancurozásának, Thon asszony is megköveteli, hogy a város külszínén is megállás, hogy gyászt viselünk, komoly gondjaink vannak. A divatbábszkodás, a flangálás a tengerparton nem a mostani időkbe való. Epp így nem a könnyű zene, ami a kávéházakból kihajhuzájk, vagy a tánc. Nem engedünk, — vágjuk oda a Fehér Könyv értelmi szerzőinek. Nos, ha komolyan gondoljuk ezt a jelszót, akkor meg kell változék a város képe. Mert ilyen külső mellett senki sem fog komolyságunkban hinni. Senki sem fogja elhinni, hogy valóban a szívünkön viseljük százezernyi embernek, az egész zsidó népek sorsát. Az asszonyokom mulik elősorsban, hogy a város komolyabb képet öltösn, az asszonyokom, hogy a gyermeknevelésünk tökéletesedjen, hogy egyetlen gyermek se maradjon ki az iskolákból, rajtuk, hogy a Toceret haarec elve diadalmaskodjék. Az asszonyok, akiknek van pénzük, idejük, vegyék kezükbe a szegény gyermekek, a nevelés és általában a szegény családok ügyét, s ne herdalják el a napjukat és a vagyonukat üres szórakozásokra, amelyek méltatlanok a mai időkhez és a zsidó nép mai helyzetéhez.

A hivatalos lap egyik betöltő rendelkezéséből tudta meg a közönség szélesebb rétege, hogy Jeruzsálemben a Deutsches Nachrichten

Bureau-nak fiókja működik, amely nemcsak a lapok, hanem az olvasóközönség számára is Bulletin-eket adogat ki. Hallom, hogy ez még nem minden. A palesztinai németek politikai, magyarán náci-szervezetben tömörülnek, arabnyelv kurzusokat látogatnak, hogy jobban megállhassák helyüket a politika csataterén és élükön Gauleiter áll. Tehát Erec Jisrael is egyik Gau-ja, kerülete, megyéje Nagy-Németországnak.

Junius 11-én volt az Arlosoroff 6-ik Jahzeitja. Zalman Rubasov vezetésével népes delegáció zárandokolt el a sírjához. Fia kaddist mondott, az öreg Azár „El molé ráchámim!” imádkozott volna, ha a hangja nem ful bele a zokogásba és az egyetlen szónok, Sprincak, megállapította, hogy ebben a nehéz időben sokszorosan érezzük a nagy férfi hiányát.

Sziván 19-én rabbi Samuel Mohilever Jahzeitja volt, a cionizmus e nagy uttörőjé. Ezt az anekdotát hallottam ebből az alkalomból: 1898-ban az ő bialisztoki lakásán tartották az orosz cionista szervezet alapító közgyűlését. Az agg rabbi kettőt kért a megjelent delegátusoktól: Fedett fejfel tanácskozzanak és jiddisül beszéljenek. Az egyik jelenlévő elmentetést kockáztatott meg a második javaslattal szemben: Nem tudnak jól zsidóul. Mire a rabbi a Móse rabbinu nehezenelviségével példálódzott. Mózes sokéves midjáni tartózkodása alatt jóformán elfelejtette az egyiptomi nyelvet. Ez hasznára vált. Nem tartott kacskaringós beszédeket Fáraó előtt, hanem egyszerűen odavágta: Bocsásd el népem! Viszont, ha tud jól beszélni, bizonyára Loszszu szónoklatba fog, amiből aztán eliskákkal a lényeg. Ezért nem szeretném, ha oroszul beszélne. Mert ebben az esetben sokat és szepet fogtok szónokolni. De mi lesz elunkkal: a szervezetünk megalapításával? A delegátusoknak tetszett a rabbi példálódzása. Kalapot tettek a fejükre és a jiddis választották a tanácskozás hivatalos nyelvének.

APRÓHIRDETÉSEK

Küldje gyermekét Brátkára Schwartz Menyhértné nyaralójába. Cim: Schwartz leányintézmény Oradea, Str. Ep. Clouregaria 8.

Szégény chaluca szakácsmól állást, vagy más alkalmazást keres, hogy nyilvános előteremtse allijának költségeit. Cim a kiadóban.

Foto-Artist Friedmann gyermek fényképezés. Cluj, Str. Reg. Maria 46.

Kiadó július 1-re modern berendezésű, kertre néző, verandás, gyönyörű sarokszoba, belőle nyíló fürdőszoba, telefon és zongorahasználattal is disztigváltt ultiembernek. Str. Baron Pop 13., II. e. 7. ajtó.

Molnárok használják ki a bucaresti hónapot és fedezék szükségletüket selyemszítákban, ismert márká „GOLDEN ANCHOR”, valamint malomgépekben és malomcikkekekben a legolcsóbb árak mellett közvetlenül a Societatea Paucker-nál, Bucaresti, Str. Brancoveanu 9, a főposta mellett. Rendelések levélileg is.

Könyvgyűjtők, könyvbarátok! Könyvtárakat /dusztitjuk Magyar, németnyelvű ritkaságok, bibliofil, számozott kiadású sexualtudományi könyvek, tanulmányok, rézkarcok stb. nagy választékban. Ismertést díjmentesen küld: Káviár könyvkiadóvállalat Timsoara, II. Sofia Imbroane 54. Szállítás Palesztinába is.

Keresünk vidékre kóser háztartásunk vezetésére gyermekszerező, háziass, jobb zsidónót. Románul tudó előnyben. A család 3 tagu. Weiss Ernő Zerind, jud. Arad.

Pályázat. Keresünk 30 éven aluli, készpénzgaranciával rendelkező huszabellá-ellenőrt. Elektort, család állapotot, eddigi működést feltüntetők és vallásirólcsős életmódot igazoló ajánlatok beadandók a hitközség Titkári Hivatalában, Str. Dubálarilor 1. sz. alatt f. év június hó végéig. Az aut. orth. izr. hitközség Huszabizottsága.

Segédet keresek azonnalra szombat megtartásával vidéki fűszer-textil detailhoz. Cim: Leib Mano, Alunis, jud. Mures.

Külföldi uriaszony keres tiszta, egészséges, földszintes szobát, fürdőszoba használatl olyan cluji uri családnál, melynél kellemes női társaságot is találhat. Ajánlatokat ár megjelölésével „Othon” jellegre a kiadóhivatal továbbít.

10-én éjjel Kolozsvár és Nagyvárad között elvesztettem a vonaton Herschovics Dávid névre szóló fontos személyi iratokat. Kérem a becsületes megtalálót, hogy jutalom ellenében adja le a kiadóhivatalba.

Kiadó elegánsan burtozott szoba első és fürdőszobával. Str. Cernauti 21.

Kiadó két fiatalembernek szép uccai burtozott szoba, esetleg teljes ellátással. Clemenceau No. 4.

Mielőbbi házasság céljából megismerkedne 30-35 év körüli jószituáltt urinól komoly egzisztenciával rendelkező 40 év körüli erdélyi kereskedő. Leveleket József Árpád az Új Kelet megbízottja továbbít. Brasov, I. G. Duca 119.

Eladó prima kivitelű diógyökér telehaló hármas és kettős szekrénytel. Str. Paris 62. Asztalosműhely.

Jóhangu koncert-pianino bérbeadó. Erdélyi Concoridia Club titkáranál, Memorandului 13. Telefon 26-92.

Házvezetőnő, vallásos, kerestetik azonnalra ortodox idősebb özevgyember kéttagu családjához. Leib Mano, Alunis, jud. Mures.

Megnyit Remet-en Ládner ort. kóser penziónja. Jud. Bihar.

Kinderfrulein mit Jahreszeugnisse wird gesucht zu religiöser Familie Parc szanatórium No. 9. Lefkovits.

1939. JUNIUS 23.
Bucaresti...
1939. JUNIUS 23.:
Mária
235.50. dollár 443.86
11.7525, oszt. lra
5.—, pengő 87.—, c.
y 83.62, belgas 75.425.

Nemzeti Bank
zárfolyamai:

—	141.52—143.56
—	662.40—672.76
—	663.09—673.44
—	75.14—76.31
—	31.38—32.36
—	3.78—3.86
—	40.50—41.50
—	25—27
atalos)	4.68—4.77
y hiv.)	4.68—4.77

szabadszármalaga be-
szabadszármalaga be-
szabadszármalaga be-

szabadszármalaga be-	1520—1540
szabadszármalaga be-	1410—1420
szabadszármalaga be-	938—948
szabadszármalaga be-	170
szabadszármalaga be-	396
szabadszármalaga be-	72—76
szabadszármalaga be-	8.30—8.40
szabadszármalaga be-	9—
szabadszármalaga be-	56—
szabadszármalaga be-	67.81
szabadszármalaga be-	87.81

FILM SZET

MOZGÓ MUSA
idél filmszenzón leg-
gizalmasabb világ-
as.

MOZGÓ MUSA:
nőlével. Fősz.: Adóif
és éb George Murthy
9. II. Jeanette Mac-
je: Tarantella, Part-
Kedzete: 4.40, 8, 11.
premier journal.

MOZGÓ MUSA:
szellemes, fordulatos
Errol Flynn, Olivja
da Russel, Musoron
rán hiradó.

MOZGÓ MUSA:
trány bolondjai. Fő-
ombard és Fernand
Uj Paramount vi-

MOZGÓ MUSA:
i. Broadway angya-
ps film, főszerepben:
Charlie Chan Monte-
detektívdramá, 24-
land.

MOZGÓ MUSA:
ét sláger, egy hely-
klubja. Romantí-
Fősz.: Rosalind Rus-
omery. II. A kaló-
B. de Mille leg-
Gál Franciska
Uj Metro hiradó.

UJ KELET *Legújabb hírek*

Molotov hír szerint elutasította az újabb angol-francia javaslatokat

(Első oldali cikkünk folytatása)

gaton jelent meg Molotov népbiztosnál, ahol új javaslatokat terjesztettek elő. Ezek tulajdonképpeni megisméltései voltak az előző javaslatoknak. A külügyi népbiztos véleménye szerint a javaslatok nem jelentenek jelentősebb előrehaladást a tárgyalások tekintetében.

Göbbels beszéde Németország igényeiről

Berlin, június 22. (Rador.) A Berliner Börsenzeitung „Elkeseredett eszközök“ cím alatt foglalkozik a moszkvai tárgyalásokkal. A lap szerint Chamberlain tegnap beismerte, hogy a Balti-kérdésen kívül „más nehézségek“ is vannak. Anglia súlyos helyzetben van és tekintélye csökken — írja a lap. Meglehető jelenség — folytatja —, hogy mialatt Palesztinában százával ölik le az arabokat, az angolok panaszkodnak amiatt, hogy Tiencsinben néhány angolt mérsékelt udvariassággal kezelnek.

Berlin, június 22. Göbbels tegnap este az olimpiai stadionban nagy beszédet mondott. Kijelentette, hogy egy 80 milliós népet nem lehet kizárni a világ javaiból. Amíg ezzel kísérleteznek, addig minden békepolitika csak üres beszéd. Nem szép szövegekkel, hanem tettekkel kell szolgálni a világkékért. Amit Németország visszaszerzett, az a miénk, de vannak még területeink, amelyek minket illetnek. Ami a gyarmatkérdést illeti, ha Angliának az az álláspontja, hogy mindent el lehet rendezni békés uton, adja vissza a gyarmatokat, vegye tudomásul, hogy Danzig vitathatatlan német város és elégítse ki a természetes igényeket és akkor minden elment magától megszűnik. London, Párizs és Varsó, amíg a természetes német igények kielégítését akarják eltiltani, hibás uton haladnak és csak a saját kárakra cselekszenek.

Nagyobb kölcsönt kap Angliától Lengyelország

London, június 22. (Rador.) A News Chronicle közli, hogy az angol kormány nagyobb kölcsönt fog nyújtani a lengyel kormánynak kiviteli hitelek formájában. A kölcsönt Lengyelország katonai és gazdasági fegyverkezésére fogja fordítani.

Anglia támogatja Finnország nemzetvédelmi erőfeszítését

Varsó, június 22. (Rador.) A Pat jelenti Helsinkiből: Mannerheim marsall erőyes állásfoglalását a nemzetvédelmi hitelek fokozása és főleg Aaland szigete megerősítése kérdésében, Kirk tábornok, az angol szárazföldi erők Helsinkiben tartózkodó parancsnokával folytatott megbeszélése alapján határozta el. A finn kormány tekintettel a marsall magatartására, eleget tesz a kérésének.

Berlin, június 22. A ész, illetve lett képviselőházak ratifikálták a Németországgal kötött megnehtámadási egyezményt. A megnehtámadási egyezmény Berlinben való kiserelésére közelebről sor kerül.

Molotov elutasította az angol-francia javaslatokat

Berlin, június 22. A német távirati iroda moszkvai jelentése szerint az újabb angol-francia javaslatok, amelyeknek kidolgozása négy-öt nap keserves munkáját vette igénybe, az előző javaslatok sorsára jutottak. Molotov külügyi népbiztos ma ismertette az orosz kormány válaszát a javaslatokra. A válasz egyértelmű az elutasítással.

Könyvkötészeti munkákat izlésesen és olcsón készít a

GLORIA

könyvkötészeti

Tulajdonos: MARK LAZAR.

CLUJ, Piața Unirii 9.

Németország megnehtámadási szerződést akar kötni a Szovjettel?

Hitler megbízásából Ribbentrop állítólag megtette már az első puhatolózó lépéseket

LONDON, június 22. A Daily Express azt a feltűnést keltő hírt közli, hogy Németország közeledő lépéseket tett a szovjetek felé. A puhatolózó kísérletet Ribbentrop tette meg, de a szovjetek részéről eddig sem igenlő, sem tagadó válasz nem érkezett. Az angol lap tudni véli, hogy Berlin és Moszkva megnehtámadási szerződést akarnak kötni és közösen akarják biztosítani a Balti államok függetlenségét. Hitler — írja a lap — szabadkezvet adott Ribbentropnak a szükséges lépések megtételére.

Az Egyesült Államokban nagy kampány indult meg Roosevelt harmadszori megválasztása érdekében

Smathers newyorki szenátor érdekes nyilatkozata

Washington, június 22. (Rador.) Smathers newjerseyi demokrata szenátor kijelentette az újságíróknak, hogy ő hiva Roosevelt harmadszori megválasztásának. A választó testületben New-Jersey állam 32 demokrataja szavazatát Rooseveltre fogja leadni. Az Egyesült Államok történetében a fenti nyilatkozattal első ízben foglal állást egy szenátor ugyanazon elnök harmadszori megválasztása mellett. Smathers még hoz-

zatette kijelentéséhez, hogy Roosevelt az egyedüli demokrata, aki 1940-ben győzhet, mert az egyedüli, akit a haladó gondolkodású La Guardia támogatni fog Dewey, vagy más reakciós republikánus ellenében. Roosevelt eddig nem volt hajlandó nyilatkozni, elfogadja-e harmadik jelölését, habár politikai körökben erős kampány indult ennek érdekében.

Sulyosbodik a tiencsini helyzet

Az angolok attól tartanak, hogy a japánok meg akarják támadni az engedményes területet. Japán ultimátum a Swatowban horgonyzó idegen hajókhöz. Az angolok visszautasították az ultimátumot

Tokió, június 22. (Rador.) A japán csapatok szerda délután 7 órakor vonultak be Swatowba. Elfoglalták a kormány irodahelyiségeit és más fontos pontokat.

A DNB jelenti Swatowból, hogy ma reggelre a kikötővárosban helyreállott a rend. A japánok bevonulása és a kínaiak távozása nem járt nagyobb anyagi kártéveséssel. Az idegenek sértetlenek. A japánok észak felé nyomulnak előre, hogy Swatowot minden meglepetéstől megvédjék.

A japánok meg akarják támadni az angol koncessziót?

London, június 22. (Rador.) A sajtó fokozódó nyugtalansággal foglalkozik a távolkeleti eseményekkel. A lapok bevallják, hogy a tiencsini helyzet a gyakorlatban változatlan és hangoztatják, hogy Kína Swatowval elvesztette utolsó fontos kikötőjét. Az ottani angol engedményes területre megérkezett egy angol gyalogszázad Pekingből és egy másik Shanhakwanból. Egyes lapok szerint a japánoknak szándékában áll megtámadni a koncessziót, ezért Tiencsinben óvintézkedéseket tettek.

London, június 22. (Rador.) A Reuter jelenti: Jameson tiencsini angol főkonzult személyes üzenetet kapott lord Halifaxtól, aki bátorító szavakat intéz a brit közönséghez.

Tiencsin, június 22. (Rador.) A japánok által ellenőrzött kínai sajtó erőteljes támadásokat intéz az angolok ellen, akiket felszólít a koncesszió átadására.

Az élelmiszerellátás egyre nehezebb a japánok szigorú ellenőrzése miatt. A koncesszióban tartózkodó angol alattvalók teg-

nap bizonyos batoritást kaptak egy Durham könnyű gyalogos ezred érkezésével. Az erősítés arra a hirre érkezett, hogy a japánok meg akarják támadni a koncessziót.

Hongkong, június 22. (Rador.) A Reuter jelenti: A Scout angol torpedóromboló Swatow kikötője előtt horgonyoz és készen áll arra, hogy Thanet felé vegye útját abban az esetben, ha a körülmények ezt szükségessé tennék. Egy angol ágyunaszád, — valószínűleg az Asheville — holnap felszeli horgonyát és Swatowba indul.

London, június 22. (Rador.) Hongkongi távirat szerint az angol tengerészeti hatóságok vezetői közölték, hogy a Thanet Swatowban marad, hogy a brit lakosság érdekei fölött őrködjék. A Pillsbury amerikai torpedóromboló szintén nem távozik a kikötőből.

Japán ultimátum

London, június 22. (Rador.) A Reuter jelenti Swatowból, hogy a japán tengerészeti hatóságok ma ultimátumot juttattak el a kikötőben levő idegen hadihajókhöz, hogy déli 1 óráig hagyják el a kikötőt. Swatowban e pillanatban egy angol és egy amerikai torpedóromboló tartózkodik.

A Reuter szerint a két hadihajó nem hajlik meg a japán ultimátum előtt.

A japán ultimátumot a kikötőben horgonyzó összes hadihajókkal szemben fogják alkalmazni. Egy hajó, amelyet angol aszszonyokkal és gyermekekkel raktak meg, ma délből szedi fel horgonyát. A kikötőben hét japán torpedóromboló van. A japánok azt állítják, hogy ezekkel a hajókkal a rak-

parton, a China Merchants Cy. vállalat raktárhelyiségei mellett akarnak csapatokat partrateni. A japánok állításuk szerint, rátették kezüket a vámpéletekre és a légikikötőkre is. A Prominent gőzös délből 1 órakor elindult Hongkongba fedélzetén 70 asszonnyal és gyermekkel. A hajó holnap reggel érkezik Hongkongba.

Az angol tengernagy visszautasította az ultimátumot

Sanghaj, június 22. (Rador.) Reuter: Yarnell angol tengernagy elutasította a japán ultimátumot, amely a Pillsbury amerikai torpedóromboló elvonulását követelte. A tengernagy kijelentette, hogy a japánokat teszi felelőssé, ha az amerikai életben és javakban kárt tennének.

Megkezdődött az angol és francia vezérkari értekezlet Singapurban

Singapur, június 22. A távolkeleti francia és angol vezérkari tisztek értekezlete csütörtök reggel vette kezdetét Singapurban. Az értekezleten 44 magasrangú tiszt vesz részt, a tengerészeti, légi és szárazföldi hadseregéből. Ugy hírlik, hogy a tiencsini helyzetet fogják vizsgálat tárgyává tenni.

Amerika is visszautasítja az ultimátumot

Hongkong, június 22. A Thanet angol csatahajó nem veszi tudomásul a japán ultimátumot és továbbra is Swatowban marad. Az amerikai tengernagy visszautasította a japán ultimátumot.

Ma írják alá a francia-japán kereskedelmi szerződést

Párizs, június 22. A japán-francia új kereskedelmi szerződést pénteken írják alá Tokióban. A francia baloldali sajtó leszögezi, hogy ámbár hasznos Franciaországra nézve ez a szerződés, de ugyanakkor élesen támadják a külügyminisztériumot, hogy a szerződés aláírásával elárulja az angol-francia barátságot és előnyöket nyújt a tekintély-hatalmakhoz tartozó Japánnak.

Japán-kínai ütközet Tiencsin mellett

Tiencsin, június 22. Tiencsintől 90 kilométernyire heves ütközet folyt le kínai szabadcsapatok és japán katonák között. Politikai körök véleménye szerint Japán kenyértörésre akarja vinni a dolgot és Swatow megszállásával újabb nemzetközi bonyodalmat akar kibontantani.

Ugyancsak Tiencsinből jelentik, hogy amerikai és angol hajók utnak indultak Tiencsin felé azzal az elhatározott szándékkal, hogy megtörik a blokádot, hogy élelmiszert szállítsanak az angol és az amerikai alattvalóknak.

Sulyos élelmiszerhiány

London, június 22. A német távirati iroda jelentése szerint a tiencsini és kulangsui engedményes területeken az élelmiszerhiány ma már érezhetővé vált. Hust és tejet egyáltalán, zöldségféléket csak nagyon kis mennyiségben lehetett kapni.

A Daily Mail Chamberlainnak az alsóházban Tiencsin kérdésével tett nyilatkozatával kapcsolatosan megjegyzi, hogy az angol miniszterelnöknek élelben, határozottabban kellett volna beszélnie és kihangsúlyoznia, hogy az angol birodalom nem tűri távolkeleti jogainak megsértését.

Törökország átveszi a szíriai mandátumot?

London, június 22. A Daily Herald jelenti Istambulból, hogy az egyiptomi és a török külügyminiszterek megbeszélése során felmerült az a terv, hogy Törökország vegye át a Szíria feletti mandátumot, míg Egyiptom a palesztinai mandátumot venné át.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 18. Telefon: 18-60.

RUN DE IMPRIMAT

Taxa postală plătita în num. No. 30523/1934

10. Telefon: 18-60
Havonta 110, negyvenre 600, egész évre földre: Havonta félévre 12, egész Hirdetések díjszabása „UJ KELET” a banati zsidóság ja. Cikkünk után forrás megjelölésé

Kulturális

Göbbels dr., a tere két beszédet egy politikai k Azt fejtegette, hogy a fajból származnak és elválaszthat a német néppel. Führer — a for a szudetavidék an ben segédkezett a Cseh- és Morvaország és az életter eltűnt a használat tervek szempontj vált. Most Danzig pillanatra, hogy ind laszthatatlan beko Hitler beszédeit, az hogy a német kül volt, mert, ime, a egyezés révén siker mint Danzig, kivon ségek ütközöponcjá A második beszé méltatásának szólt. mondotta Göbbels rállis fellendüléssel. is kifejezést nyer. dik Birodalom hat A mai Németorszá turális autarkiat maga hanem a töl ténne...

E kijelentések a dokumentum. Külle zelebbi analízist és kel és elvekkkel, az zált emberiség mi határozottak. Egy il derülne ugyanis, h fogalma alatt éppu doimak, mint ah más értelmezése hen elütö attól, a a kifejezések tartá dott. Miféle kultu hatalomban is kif ban, amelynek lát sejt a német birod és az SA testes wehr, amelynek fé lönös jóindulattal létezéseket elfogad

Még érdekesebb dr. a kulturális emberiség legjobb és művészek a ku és gondolkodás a ni a területet, a találkozhatnak, a mülködhetnek. A határozásánál fog klára, az önálló jleje ellenére, zeti, annál inkább beriség közkinésé itélet kritériuma

Autarkia: elzar a szükségletek s gítését. A többi o mondja Göbbels e dajom bszáintem tékek cseréjét. Reális volna ez met vezetik kül adni politikai h nek, sohasem Siegfried-vonalat, erőt, a légitöltő oszthatatlan egy mialatt kultur világot, — elmu és értékeket, a majd nélkülözni lett volna tudni „politikai fejde fellendülés”? Kiket a nemzeti s kenytett meg e temes értékü m beriség első? M sok, amelyek el férhető a nyug szindarabok, am gadminisztériu abban, hogy dia